Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 250 (13964) | 1972 оной октябриин 22, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...ОНОЙ ТҮЛӨӨ ...ЛДОХО ХЭРЭГТЭЙ

...фим Самсонович Климов 1929 онhoo автомаши-... ...жолоошоор хүдэлнэ. Һүүлэй арбан жэл соо ...Үдын пассажирска автотранспортна хоёрдохи ...приятиин автобусэй жолоошон. Коммунис ажалай ...

Һара, квартал, жэл бүхэнэй түсэб ходо дүүргэгдэжэ байдаг. Жэшээнь, энэ жэлэй түрүүшын хахад соо хүн зониие зөөхэ, олзо оруулха түсэбөө 108 процент дүүргээ һэмди. Тиихэдэ гурбадахи кварталай түсэб 102 процент дүүргэгдэһэн байна. Энэмнай машинаяа һайнаар ашаглаһанай аша туһаар лэ туйлагдаа ха юм.

Хүн зониие зөөхэ гээшэ тон харюусалгатай хэрэг гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Хараалагдаһан болзорһоонь гээгдэнгүй автовокзалда ерэжэ, хүн зоноо автобусто һуулгаад, замдаа гарадаг заншалтайбди. Нэгэ-хоёр минуташье гээгдээ һаа, зарим хүнүүд сухалдажа болохо. Харгыда гаража, нэгэ час, час хахад ябаад, машинаяа 5—10 минута соо зогсооходо, пассажирнууд бага зэргэ амардаг, тамхилдаг байха юм. Итгэжэ ажаллахада хүн бүхэн дуратайшье байдаг.

Автобус соогоо арюун сэбэрые сахиха гээшэ ехэ удха шанартай гээд һанагдана. Шорой тооһыень аршаһан, оёорыень угааһан сэбэр машинада һуугаад ябаһан хүнүүдтэшье аятай ха юм. Хүнэй харахадашье зохид бэшэ гү? Тиимэһээ автобус соо тамхи татажа болохогүй, гэртээл адли сэбэр байлгаха эрилтэ пассажирнуудта табидаг гээшэбди. Олонхи хүнүүд, илангаяа үндэр наһатай болоһон үбгэд, эхэнэрнүүд энээндэ ехэ дуратай байдаг. Хэн нэгэнэй архиин халуунтайгаар автобусто һуугаад, муу муухайгаар шаляа шашаа һаань, бусад пассажирнуудтай хөөрэлдэн, тэрэниие «номгоруулхада» зохид байдаг.

Энэ зундаа манай партиин Центральна Комитет, Совет правительство архиншадтай шангаар тэмсэхэ тухай тогтоол абаһан байна. Энэмнай тон һайшаалтай хэрэг гээшэ. Архиин гэмээр усалтаха ябадал харгыда олон болодог байгаа. Коллективтэмнай архида дуратай жолоошод баһал бии. Тэдэнтэй бүгэдын хүсөөр тэмсэдэг байнабди. Архида дуратайшуултай сэхэ руунь хөөрэлдэхэ, коллективэй суглаан дээрэ зүбшэхэ, автобус жолоодохо ажалһаа болюулжа, салин хүлһэ багатай ажалда оруулха гэхэ мэтын хэмжээнүүд абтана.

Эндэ нэгэ жэшээ дурдамаар ха. Жолоошон Александр Новолоцкий архида дуратайшаг боложо эхилээ гэжэ олонхимнай ойлгоо һэн. Тэрэниие һайн мэдэхэ хэдэн нүхэдынь сугларaад, шангаханаар хөөрэлдөө, нүхэртөө ойлгуулаа һэмди. Энэмнай мүнтэ хосороогүй. Хараһаар байтарнай нүхэр Новолоцкий заһаржа, архияа хаяад, һайнаар хүдэлдэг болоо. Һаяхан энэ нүхэртэ шэб шэнэхэн автобус үгтэһэн байна. Ходо хүхюу зугаатай, баяртай ябадаг болонхой.

Республикын хүдөө нютагуудай харгы зам һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд һайн болгогдожо байна. Бидэнэр 5 автобусой жолоошодой ажаллахада таатай зохид болоно. Гэхэтэй хамта зарим нютагуудта харгы үшөөл муугаар, удаанаар заһабарилагдана. Илангаяа Загарайн, Хэжэнгын аймагуудта харгы муу байһан зандаа. Зундаа бороогой ехэхэнээр ороо һаа, Хэжэнгын аймагай зарим нютагуудта хүрэжэ ошохонь бэрхэтэй болошодог. Тиимэһээ дурсагдагша аймагуудай хүтэлбэрилхы тушаалтай нүхэд харгы заһабарилтые саашадаа анхардаг болохо бэзэ гэжэ найдагдана.

Манай предприятида социалис мүрысөөн муу бэшээр эмхидхэгдэнэ. Мүрысөөнэй дүнгүүд кварталда нэгэ дахин согсологдоно. Эрхимлэжэ гараһан жолоошод али болохоор урмашуулагдажа байдаг. Автобусой экипажнууд хоорондоо мүрысэдэг гуримтай. Манай экипаж Г. Котлаков, Р. Козлов гэгшэдэй экипажтай мүрысэдэг юм. Эдэмнай дүршэл ехэтэй жолоошод. Заримдаа манай экипаж түрүүлдэг, нүгөөдэ сагта мүрысэдэг нүхэднай илажа гарадаг байна.

Гэбэшье социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэг нилээд дутагдалтай гэжэ һанагдана. Профсоюзай местком энэ шухала хүдэлмэридэ биратай анхарнагүй, мүрысөөнэй дүнгүүд заримдаа ёһын тэдысэ гаргагдана. Мүрысөөнэй дүнгүүдые һара бүридэ согсолоод, тэрэ дарыдань бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ ойлгуулжа байгаа һаа, ехэ һайн һэн. Тиигэбэл хүн бүхэн оролдосотой һайнаар хүдэлхэ байгаа ха юм.

Манай предприятиин коллектив, тэрэ тоодо манай экипаж ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Тэрэнээ амжалтатай дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаараа оролдон ажаллажа байнабди. Олоной түлөө оролдохол хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Т. КЛИМОВ,
пассажирска автотранспортна 2-дохи предприятиин жолоошон, коммунис ажалай ударник.

ЕХЭ ҺҮНЭЙ, ЕХЭ МЯХАНАЙ ТҮЛӨӨ!

Хяагтын аймагай Алтайн совхозой һаалишадай, Түнхэнэй аймагай „Сибиряк" колхозой малшадай уусхэл бүгэдөөрэн дэмжэе!

САГААН ЭДЕЭНЭЙ ЭЗЭД

РЕПОРТАЖ

Үдэртөө дулаахан байһан аад, үдэшэлэн тээ, наранай хадын саана хорожо шургахын тэндэ, баруун хойноһоо хорон хүйтөөр һалхилжа захалба. Үглөөнһөө хойшо намарай хэнзэ ногоондо, тариянай үлөөдэһэн дээрэ садатараа бэлшэһэн һүрэг үнеэд аалихан байра тээшээ субажа эхилбэ.

Эгээл энэ үедэ газааһаа куузику асаржа, малайнгаа хобоо соо хубаарилан хэжэ байһан һаалишад ута сагаан шулуун байрынгаа үүдыень сэлижэ, түрүүлэн ерэһэн үнеэдээ байрадань оруулжа уяна. Куузикугай хангалтама үнэр унхидаһан үнеэдэй мундуугаар һэжэн ороходо, үүдэндэ байһан һаалишад тухагүй һаа», «һээ» гэлдэн зандарха юм. Уданшьегүй һаалишад үнеэдээ куузикутай хобоо дээрэнь абаашажа уяһаар хүнэг, бидонуудаа ханхинуулһаар асаржа, үдэшынгөө һаалида бэлдэжэ эхилбэ.

Тиигээдшье сагайнгаа дүтэлхэдэ һаалишад, бүлэг үнеэдээ захаһаань һаажа, аалихан аад, нэгэ жэгдээр гоожоһоо һүнэй хооһон хүнэгэй оёор сохижо шэнхинэхэнь эндэ тэндэ һүлэмхеэр дуулдана.

— Манай гүүртэ аймаг, ажахы дотороо эгээл томо фермэ юм. Эндэмнай бүхыдөө 600 үнеэд харууһалагдадаг. Һү һаалимнайшье һүүлэй үедэ нилээд дээшэлээ. Үнгэрһэн 9 һарын туршада 8.874 центнер һүн гүрэндэ тушаагдаа. Гүүртымнай коллектив байгша ондо үнеэн бүриһөө 2.175 килограмм һү һаахаар түсэблэһэн юм. Энэ зорилгомнай декабрь һарын эхеэр бэелүүлэгдэхэл бэзэ, — гээд гүүртые даагша Николай Платонович Белоозёров тайлбарилна.

Эндэ 33 һаалишад ажалладаг юм. Урдандаа багахан гүүртэ байһанаа жэлэй ошохо тума томодхогдожо, тэжээл буйлуулха цех, тугалнуудай байра, ууралаар дулаасуулгын котельнэ шэнээр баригдаһан байна. Гадна малай байра соохи үнеэдэй аргал шабааһа хамаржа суглуулха гэнжэтэ транспортёр тодхогдоһон. Тиихэдэ һаагдаһан һү хүргэхэ «ТОМ-2» түхэлэй холодильник, оньһон аргаар үнеэ һааха түхеэрэлгэ, автопоилка һуулгагдаһан гэхэ гү, али бар хүсөөр хэгдэхэ ажалынь хүсэд оньһожоруулагдаһан байна.

Һаяын мэдээгээр, эндэхи һаалишадай хахадынь шахуу һү һааха жэлэйнгөө түсэб сүм дүүргэһэн юм. Жэшээлбэл унинэй һаалишад Нина Челночкова, Лукерья Толокнова, Варвара Бельская, Татьяна Васильева, Мария Денисова, Степанида Фёдорова гэгшэд юһэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 2.045—2.279 килограмм һү һаажа амжаһан байна.

...Түрүүлэн һаажа эхилһэн һаалишадай хүнэг һүөөр дүүрэжэ, тоо бүридхэгшэ Тамара Турбинада асаржа тушаалган эхилшэлэй.

Түрүүшынгээ хоёр хүнэг тушаахаяа асарһан Мария Кожевникова:

— Мүнөөдэр үнеэднай яһала һүтэйл. Газаамнай сэлмэжэ дулаархань алтай. Али куузику, капустын полидо манагдаа гү даа, — гэжэ баяртайгаар хэлэхэдэнь, Екатерина Федорова тодожо абан:

— Нигээд лэ бараг болохо аабза. Буйлуулагдаһан талха тарианай зүйл эдижэ эхилээ ха юм, — гэбэ.

Үнэхөөрөөшье тус гүүртын үнеэд үглөөниинь эһээгдэһэн талха тарианай зүйл эдеэд, үдэшэ бэлшээриһээ бусаһаар куузику мэрэдэг юм. Бүхыдэнь тооложо согсолходо, үдэртэ үнеэн бүридэ тэжээлэй 6,5 единицэ үгтэнэ. Бэлшээриин малда энэ яһала һайн нэмэлтэ тэжээл боложо үгэнэ ааб даа.

Урдандаа оньһон аргаар үнеэ һааха түхеэрэлгын тодхогдоод байхада һаалишад үнеэдээ машинаар һаадаг байһан юм. Харин мүнөө үнеэдээ оньһон аргаар һаахаяа болинхой.

— Абаһаар һая һуража, одоол дадажа байхадамнай аргагүй түргэн, амар бэлэй. Тиигээд лэ нёдондо үбэлһөө эхилжэ эгээл һаахын үеэр зайн гал таһалдадаг боложо зоболонтой болошодог һэн. Зайн галай аһахые хүлеэһээр сагаа миил һалгааха ушар яһала олон бэлэй. Заримдаа һаял машинаар һаажа байтаршни унтаршаха. Тиигээд саашань гараараа шоборходошни яһан һүн гарахаб. Миил үнеэдээ сухалдуулаад, хахадһаа бага һү һаадаг һэмди. Үнеэдые нэгэ машинаар, нэгэ гараар һаахада ехэ һүн абтахагүй. Тэрээнһээ хойшо энэ машиныень харахаяашье болинхойбди, — гэжэ республикын габьяата малшан Нина Челночкова сэхыень хэлээ һэн.

Мүнөө үедэ энэ гүүртэдэ 485 үнеэн һаагдадаг. Фермын һаалишадай үдэр бүри һааһан һүнэй хэмжээн улаан булангдань хододоо тэмдэглэгдэжэ байдаг юм. Тиимэһээ һаалишадынь дундаа мүрысэн ажаллана.

— Ананий Михайлович, һүеэ холодильнигтаа эюулхэмнай гү? Бултадаа багтахагүйл ха даа, — гэжэ Тамара Турбина ярина.

Һаалишад хойно хойноһоо һубарилдан тухагүй һүеэ тушаана. Тэдэнэй зариманиинь ехэ һү тушааһандаа атаарханашье хэбэртэй, дундаа хүхюунээр энеэлдэн хөөрэлдэнэ. Нигэжэ томодхогдоһон оньһожоруулагдамал һаалиин гүүртын коллективэй ажал хүдэлмэри урдынхяараа мэтэ ябажа байгаа һэн. Зүгөөр һаалишадынь абаһан уялга, хараалһан түсэбөө сүм дүүргэхээр найдуулан хэлээ бэлэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
манай корр.

Мухар-Шэбэрэй аймаг. «Коммунизм» колхоз.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: һаалишад: Нина Челночкова, Лукерья Толокнова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ОГОЛДОЛГЫН ХҮСӨӨР ОВОЩ УРГУУЛАА

Огородой ногоон эдеэ элбэгээр ургуулха дүй дүршэлтэй хүнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхоздо олошоржо байнхай. Тэндэ Цыренжаб Санжиевна Пурбуева хэдэн жэл удаагаар овощой үндэр баян ургаса абажа, нютаг нугадаа суурхана.

Тиин мүнөө жэлдэшье Н. В. Разуваева, Б. П. Жигжитова гэгшэдэй даадаг звенонууд сагай уларилай муу байбашье һаань, бараг һайн ургаса хуряагаа. Жэшээлхэдэ, коммунист Н. В. Разуваевагай звено 320 центнер үгэрсэ ургуулха түсэбтэй байһан аад, тэрэнээ 460 центнертэ хүргэбэ. Тиихэдээ гектарай 210 гаран центнер ургаса абаа. Гадна, морхообой ургаса түсэбтэ даабаріһаа хоёр дахин үлүүлбэ. Мүн помидор ургуулха түсэбшье дүүргэгдээ.

Нүгөөдэ огородшон Бутыд Пурбуевна Жигжитовагай звено абаһан уялгаяа бараг һайнаар дүүргэбэ. Тус звенодо наһажаал болоһон хүгшэд ажалладагшье һаа, огородой ногоон эдеэ ургуулха түсэбөө 150 процент дүүргэжэ шадаа.

Хэнэйшье мэдэһээр, огородшоной ажал хүндэ хүшэр байдаг ха юм. Теэд энэ хоёр звеногойхид шэн зоригто оролдолгын хүсөөр овощой баян ургаса абаба.

П. ГАЛДАНОВ.

ЭРХИМЛЭГШЭДТЭ—ТУГ, ШАН

Республикын Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын мэдэлэй предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй юһэ һарын дүнгүүдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной соведэй президиум согсолбо.

Энэ мүрысөөндэ эрхим һайн дүнгүүдые туйлаһан Кабанскын аймагай Каменск тосхоной хилээмэнэй заводой (директорынь нүхэр Захарченко, парторганизациин секретарь нүхэр Шкурат, профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Кабачева) коллектив нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тус заводой коллективтэ республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, 448 түхэриг нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаха болоо.

Социалис мүрысөөндэ баһал һайн дүнгүүдые туйлаһан Заменск, Хяагта хотонуудай пивын заводуудай коллективүүдтэ хоёрдохи, гурбадахи мүнгэн шан барюулагдаһан байна.

Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай, Сэлэнгын 8-дахи хилээмэнэй заводой коллективүүд һайнаар хүдэлөө гэжэ БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной Соведэй тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

ГҮРЭНЭЙ ЗАХИРГААНАЙ ЗАРИМ ОРГАНУУДЫЕ ХУБИЛГАХА, БУРЯАДАЙ АССР-эй КОНСТИТУЦИИН (ГОЛ ХУУЛИИН) 44-дэхи СТАТЬЯДА НЭМЭЛТЭ ОРУУЛХА ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет

Социалис Республикануудай Союзай

Х У У Л И

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ тогтообо:

«Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлениие Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэблэлэй, полиграфиин, номой наймаанай хэрэгэй управлени болгон хубилгаха тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1972 оной сентябриин 21-дэ;

«Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин управлениие Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй кинофикациин управлени болгожо хубилгаха тухай» 1972 оной октябриин 16-да абтаһан Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха.

Энээнтэй тааралдуулан, Буряадай АССР-эй Конституциин 44-дэхи статьяда «управлениин начальник» гэһэн үгэнүүдэй удаа:

«Кинофикациин»,

«Хэблэлэй, полиграфиин, номой наймаанай» гэһэн үгэнүүдые нэмэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото. Соведүүдэй байшан.,
1972 оной октябриин 17.

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШЫЕ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН МИНИСТРЫЕ АЖАЛҺАА СҮЛӨӨЛХЭ БА ТОМИЛХО ТУХАЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ КИНОФИКАЦИИН, ХЭБЛЭЛЭЙ, ПОЛИГРАФИИН БА НОМОЙ НАЙМААНАЙ УПРАВЛЕНИНҮҮДЭЙ НАЧАЛЬНИГУУДЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет

Социалис Республикын Верховно Соведэй

Т О Г Т О О Л

Буряадай автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет:

нүхэр **Саганов** Владимир Бизьяевичые Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй тушаалһаа сүлөөлөөд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилхо тухай 1972 оной августын 21-дэ;

нүхэр **Дубровский** Василий Ивановичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын тушаалһаа сүлөөлхэ тухай 1972 оной августын 21-нэй;

нүхэр **Николаев** Базыр Иннокентьевичые Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрээр томилхо тухай 1972 оной августын 21-дэ,

нүхэр **Павлов** Николай Баксаевичые хэблэлэй, полиграфиин, номой наймаанай Управлениин начальнигаар томилхо тухай 1972 оной сентябриин 21-дэ;

нүхэр **Маслов** Константин Ефимовичые Буряадай АССР-эй кинофикациин управлениин начальнигаар томилхо тухай 1972 оной октябриин 17-до абтаһан Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха гэжэ тогтообо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1972 оной октябриин 17.

АЛТАЙН ТАРЯАШАДАЙ АЖАЛАЙ ЕХЭ ИЛАЛТА

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэхые бэлдэжэ байхадаа, сагай уларилай таарамжатай бэшэ байгаашье һаань, **Алтайн хизаарай** совхозуудай хүдэлмэришэд, колхозниигууд, механизаторнууд хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ажалай шэн габьяа, баатаршалга харуулжа, байгша ондо орооһото ургамалнуудай үндэр баян ургаса ургуулжа, хурьялгаяа эмхитэй һайнаар үнгэргэн, орооһо таряа гүрэндэ худалдаха социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ.

5 миллион 80 мянган тонно гэхэ гү, али 310 миллион пуд тарян гүрэнэй амбаарта хагдаа. Хизаарай ажалшад иимэ ехэ орооһо таряа гүрэндэ түрүүшынхеэ худалдаһан байна. Шэниисэ, хүрпээтэ, тэжээлэй ба орооһото-бобово ургамалнуудые хуряаха түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргээ.

БАРУУН БЕРЛИНЭЙ СЕП-эй СЪЕЗДДЭ ХАБААДАЛСАХАНЬ

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин октябриин 20-до нээгдэхэ съездын хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Ульяновска обкомой нэгэдэхи секретарь А. А. Скочилов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо Е. И. Кусков гэгш дһээ бүридэһэн КПСС-эй делегаци эндэ ерэбэ.

СОВЕТ, АМЕРИКАН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ УУЛЗАЛГА ДҮҮРЭБЭ

1975 ондо замбуулинай «Союз», «Апполон» гэжэ онгосонуудые хамтадань ниидхүүлхэ программа бэелүүлхэ совет, американ бүлэг хүдэлмэрилэгшэдэй уулзалга октябриин 19-дэ Москвада боложо дүүрэбэ. СССР-эй Наукануудай академиин, Аэронавтика ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ национальна управлениин (НАСА) түлөөлэгшэд уулзалгада хабаадалсаһан байна.

Замбуулинай совет ба американ онгосонуудые ниидхүүлжэ, бэе бэедэнь дүтэлүүлхэ, залгалдуулан холбохо зорилготой туршалга хэхые 1972 оной майн 24-дэ СССР-эй ба США-гай правительствануудай хоорондо зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Туршалгын ниидхүүлгэдэ бэлэдхэл хэхэ техническэ ба эмхидхэлэй хамтын документнүүдые зүбшэн хэлсэхын, техническэ зорилгонуудые шиидхэхын тула энэ уулзалга үнгэргэгдөө.

МНРП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНРП-гэй ЦК-гай Пленум октябриин 20-до Улаан-Баатарта хүдэлмэреэ эхилбэ. МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал Пленум нээгээ. Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ, тэрэниие һайнаар үнгэргэхэ тухай асуудалнуудые пленумдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн байна.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо

СОВЕТ ХҮН СОЛОТОЙ, АЛДАРТАЙ

Манай газетын «Би-совет хүнби» гэһэн гаршаг-анкетын асуудалнуудта Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай гүрэнэй институдай багша, доцент **М. П. Хабаев** харюусана.

1. Совет хүн. Тэрэнэй эгээл һайн һайхан шэнжэ шанар тухай юу хэлэхэ байнабта?

2. Арадуудай хани нүхэсэл. Энээнииие гэршэлһэн ямар жэшээ дурдахабта?

3. Минии хубиин хэрэг — бүгэдын хэрэг. Энэ совет хүнүүдэй ажабайдалай ёһо заншал болонхой. Та, өөрынгөө гү, али танил талынгаа ажабайдалһаа ямар жэшээ харуулха байнабта?

4. Совет хүнби гэһэн омог мэдэрэл хаана, хэзээ, ямар ушарта танай досоо түрэһэн байнаб?

5. Ёһотой совет хүнэй абари зан, шэнжэ шанар харуулһан, өөртэйтнай гү, али танилтайтнай тохёолдоһон ушар тухай хэлэжэ үгыт?

6. ССР Союзайнгаа 50 жэлэй ойе ямар амжалтатайгаар угтахаяа байһан эрмэлзэл, найдалнууд тухай хөөрэхыетнай уринабди.

1 Совет хүн нэн түрүүшээр интернационалист юм. Энэ һайн һайхан шэнжэ шанарынь, тодорхойлон хэлэбэл, гол түлэб нимэ зүйлнүүдһээ бүридэнэ:

а) манай ороной ямаршье үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэ бусад үндэһэ яһатанда адли тэгшээр, аха дүү ёһоор хандадаг;

б) ажал хүдэлмэридөө, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байдаг;

в) совет хүн даалгагдаһан ажалдаа үндэр харюусалгатайгаар хандадаг, ажалда дуратай, ухамайша бэрхэ байдаг. Эдэ гол зүйлнүүдые нэгэдхэхэдэ, совет хүнэй хамтын шэнжэ шанар тобойсо гар[...]. Капиталис оронуудтахи хүн зоной шэнжэ [ш]анар совет хүнһөө тад ондоо, сасуулхаар бэшэ илгаатай байна бшуу.

2 Хүнүүд уг заяанһаа хойшо ямаршье ажалда ябахадаа бэе бэедээ талархадаг, хани барисаа байгуулдаг байгаа юм. Хани барисаан совет хүнэй ажабайдалай таһаршагүй нэгэ хубинь болонхой. Совет арадуудай хани барисаае харуулһан жэшээнүүд олон нааб даа.

Би залуу ябахадаа большевигүүд - коммунистнуудтай суг ажаллаха зол жаргалтай байгааб. Тэдэнэр намда ажабайдалайм зам нээжэ үгэһэн байна. Жэшээнь, 1917—1920 онуудта Эрхүүдэ һуража байхадаа, поляк Адам Павлович Казберугайда байрлагша бэлэйб. Тэрэ намда ангиин тэмсэл, политическэ ажал ябуулга гээшэ юуб гэжэ түрүүшынхеэ ойлгуулжа үгөө һэн. Тиихэдэ Павел Балтахинов, Даниил Хабухаев, М. Н. Ербанов, минии аха Иннокентий Петрович, Г. Г. Данчинов болон бусад политическэ литературатай намайе танилсуулһан байха. В. И. Ленинэй «Гүрэн ба революци» гэһэн номынь тэрэ политическэ литературын тоодо оролсоно. Тэрэ номой автор В. Ильин гэжэ бэшээтэй һэн, тэрэмнай В. И. Ленин байгаа. Юундэб гэхэдэ, энэ номынь хаанта засагай мүрдэлгэһөө далдалуулжа, нюуса ёһоор хэблэгдэһэн байгаа бшуу. А. Казберук тэрэ номой удхые намда тайлбарилжа үгөө бэлэй. Тэрэ гэһээр политическэ литература шудалжа эхилһэн байнаб.

Үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Ленинградай коммунис университедэй студент ябахадаа, арадуудай хани барисаае зүбөөр ойлгожо абаа һэм. Совет Россин эгээн түрүүшын барилга — Волховско ГЭС-ые жэшээ болгон абая. Энэ барилгада Советскэ Союзай бүхы арадуудай түлөөлэгшэд хабаадаа бэлэй. Буряад арадай зүгһөө бидэнэр — студентнүүд энэ анкетын харюугай автор, Я. Т. Похосоев, В. А. Богданов энэ ГЭС барилгада хабаадаа һэмди. Тэрэ үедэ мүнөөнэйхеэр абабал, студентнэрэй барилгашадай отряд (ССО) шэнгеэр барилгын бүлэгүүд эмхидхэгдэдэг һэн. ГЭС барилгада тиигэжэ хабаадаха золтой байгааб. Украин, белорусс, казах, буряад, яхад, татар, грузин гэхэ мэтэшэлэн, нэгэ үгөөр хэлэбэл, СССР-эй олон үндэһэ яһатанай бүхы түлөөлэгшэд энэ барилгада хабаадалсаһан байна. Тиихэдэ интернационализмын удха шанарые улам гүнзэгыгөөр ойлгожо абаа бэлэйб.

3 Совет хүнэй хубиин хэрэг — бүгэдын хэрэг болонхой. Совет хүн ямаршье ажалда байгаа һаа, коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Коммунизм олон миллион хүнүүдэй эрэлхэг зоримгой ажалаар байгуулагдаха ёһотой бшуу. Совет хүн бүхэнэй тус тус ажалдаа туйлаһан амжалтын ашаар наука, техникэдэ ехэ дэбжэлтэ хэгдэнэ, атомна электростанцинууд баригдана, замбуулинай дайда шэнжэлэгдэнэ.

Би өөрөө 1931 онһоо хойшо Буряадай багшанарай институдта ажалладагби. Бүхы наһандаа ажаллаха үедөө манай республикын гэгээрэлэй олон кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ миниишье хубита бии гэжэ һанахадаа сэдьхэл зүрхэмни омог баяраар дүүрэдэг.

Түрэл Совет оронойнгоо аша туһада ажаллажа ябахадаа, бүхы совет хүнүүдтэл адляар, минии хубиин хэрэг бүгэдын хэрэг гэжэ ойлгоод ябахада, ажалшье урагшатай, урма зоригшье бадаржа ябадаг.

4 «Би-совет хүнби» гэһэн үгэнүүд хэды гүнзэгы удхатай, омогорхомоор үгэнүүд гээшэб! Энээниие «балта, хадууртай совет паспорттай» хүн бүхэн ойлгодог гэжэ хэлөө.

...Харин 1919 ондо сагаан гвардейцүүдые үзэн ядажа, большевик партиин хэрэгэй түлөө тэмсэжэ эхилээ һэм. «Тиихэдээ би — совет хүнби» гэһэн омог мэдэрэлтэй болоо һэм. Һүүлдэнь 1920 ондо Совет засагай Сибирьтэ тогтожо эхилхэдэ, ангиин шанга тэмсэл соо энэ мэдэрэлни улам бэхижээ һэн. Совет засаг эгээл зүб, ажабайдалые революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгаха, имагтал ажалшадай аша туһые хараадаа абадаг засаг гэжэ улам ехээр этигэдэг болоо һэм.

5 Совет хүнэй абари зангые, шэнжэ шанарые «Хүн хүндэ — хани нүхэр» гэһэн үгэнүүд элеэр гэршэлнэ. Совет хүн хүшэр хүндэ байдалда ороһон хүнүүдтэ туһалха гэһэн нэгэ һайн һайхан заншалтай юм. Газарай хүдэлөөнһөө хохидолдо ороһон Ташкент хотын ажалшадта совет хүнүүдэй үзүүлһэн туһаламжые һанаад үзыт. Энэ хохидолдо ороһон хотын ажалшадта бүхы Совет оромнай, Совет ороной бүхы арадууд туһаламжа үзүүлһэн байха. Имэрхүү жэшээнүүд олон нааб даа.

Бидэ, жэшээлхэдэ, гэр бүлөөрөө нютагайнгаа хүбүүд В. А. Фёдоров, Т. В. Богданов гэгшэдтэ һургуули һударта ябахадань моральна, нэн түрүүн материальна туһаламжа үзүүлээд, «хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада» хүргэжэ табяа һэмди. Тэдэ хоёр һүүлээрнь республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа нилээд оруулалсаһан байха. Совет хүнэй эгээн һайшаалтай абари зан, шэнжэ шанар хураангыгаар хэлэбэл, имэл да.

6 Үндэр наһатай болоһоор гараа дэлгээгээд һуужа болохогүй гэжэ медицинскэ эрдэм наукашье тайлбаридаг ха юм. Мүнөөшье түрэл институдтаа багшалһан зандааб. Зарим тэды зохёохы ажалай түсэбүүдшье бии. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан, хэблэлэй 15—20 хуудаһан хэмжээнэй Буряадай багшанарай институт тухай ном хэблүүлхэ хүсэлэнтэйб. Тиихэдэ элитэ совет, гүрэнэй ажал ябуулагшадтай уулзаһан, хөөрэлдэһэн тухай дурдалганууды бэшэхэ хүсэлэнтэйб. Жэшээлхэдэ, би Н. К. Крупскаятай 3-дахин уулзаһан, хөөрэлдэһэн хүмби.

ССР Союзай 50 жэлэй ойе этигэл найдабаритайгаар, ажалдаа амжалтатайгаар угтахые республикынгаа бүхы ажалшадта хүсэхэ байнаб.

ХҮРБЫН СОВХОЗДО

ТУГАЛШАДАЙ ОРОЛДОЛГО

Дарима Дашиева бүхы наһаараа хүдөө ажахыда хүдэлөөд, пенсидэ гараһан юм. Теэд хүдэлжэ ябаһан ажалаа орхиногүй. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада тугалшанаар ажаллажа байна. Тиигэхэ зуураа бусад нүхэдтөө оролдосотой һайн ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг байха юм.

Үнгэрөөшэ зундаа нүхэр Дашиева «Бааза» гэжэ газарта хүдэлөө. Тэрээндэ хамтадаа 40 тугал даалгагдаһан байгаа. Дүршэл ехэтэй малшан тугалнуудайнгаа харууһалгые шадамар бэрхээр эмхидхэнэ. Тугалай шэгнүүрые сүүдхэ бүридэ 700—800 граммаар нэмээжэ, ажалай һайн дүнгүүдые туйлаба.

Тиихэдэ тугалшан Ханда Жамбалова баһал һайн дүнгүүдтэй. Совхозой бэрхэ тугалшад ажалайнгаа энэ бэлэгые ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулна.

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Тээгдын дунда һургуулиин һурагшад түрэл совхозойнгоо ажалшадта ехэ туһа хүргэдэг байха юм. Энэ зундаа олохоң һурагшад тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Эндэ куузикугай муу бэшэ ургаса ургуулагдаһан байна. Тэрэниие хуряалгада эндэхи һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Куузику хуряалгын үедэ эндэхи ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хубитые оруулалсаһан байха юм.

ҮБЭЛЖЭЛГЭДӨӨ БЭЛДЭНЗ

Октябрь һара гаража, хаһа майлын оройгоор саһан харагдадаг болобо. Ти[...] зой малшад үбэ[...] тээнһээ эхилжэ һ[...] дэхые оролдоно. А[...] шье фермэ, отара[...] най, малшадай г[...] һабарилагдажа, [...] байха. Мүн тиихэ[...] лай хото хорёо заһ[...] на, сагаадагдана [...]

Мал адуулагша[...] банов, В. Дондоков [...] сад үбэлжэлгэдэ һ[...] дэнэ. Эдэ нүхэд [...] малайнгаа хүсэ [...] дуулхагүйн тула [...] һоной хуряагдаһа[...] гүүр, хагда элбэг[...] ридэ адуулна.

Һаалиин ферм[...] дэлмэрилэгшэд һү [...] шолуулхагүйн ту[...] долго гаргана. Хо[...] буйлуулгын цех х[...] лаа.

Ц-Х. ГОМБОДОР[...]
хүдөө [...]
Хорийн аймаг.

Электромонтер Олег Шеломенцев Улаан-Үдын ТТС-эй телеграфна цехэй мастерскойдо 1943 онһоо хүдэлнэ. Энэ хугасаа соо нүхэр Шеломенцев өөрынгөө ажалай ёһотой мастер болоо. Мүнөө тэрэнэй даадаг бригада халаан бүринингөө даабарине хододоо үлүүлэн дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. И. Шеломенцев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МҮНӨӨ ТАРЯАЛАН, САБШАЛАН ДЭЭРЭ ЮУН ХЭГДЭ[...]

НАМАРТАА УҺАЛХАДА АШАГТАЙ

Бүри хабарһаа хойшо, мүн зундаа, намартаашье манай эндэхи олохон нютагуудта хура бороо өөдтэй ороогүй, газарай хүрьһэн ехэ хуурай. Тэрэшэлэн үбэлдөөшье саһан ехэ орожо, таряалан, сабшалангай хүрьһэ һайнаар шиигтүүлхэ гэжэ найдахань бэрхэтэй.

Имэ байдалай тохёолдоод байхада, нэн түрүүн ажахынуудта бии байһан бүхы арга боломжо хэрэглэн, эгээл мүнөө намарай сагта газар уһалха, хүрьһэндэнь шииг нойто шадаал һаа ехээр бариха гээшэ гол шухала.

Энэмнай ерэхэ жэлэй ургасада сэгнэшэгүй ехэ туһа нэмэри байха бшуу.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор колхоз, совхозууд газарай хүрьһэндэ шииг нойто үгэхын тула энэ намартаа 3020 гектар таряалан, 5 мянган гектар сабшалан уһалха уялгатай.

Туршалгын станциин шэнжэлжэ үзэһэнэй ёһоор, мүн түрүү ажахынуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, газарые намартаа һайнаар уһалбал, хабар нэгэ дахин ундалуулһантай адли гэжэ тодоруулагданхай. Илангаяа октябрь һарада таряалан, сабшалан, бэлшээри уһалжа, ургамалай үндэһэнэй байдаг хүрьһые шиигтүүлээд байбал, хабар болотор һайн баригдадаг байна.

Эгээл тиимэһээ газарай хүрьһэнэй хүрэн татажа байхадал уһалха хэ[...]. Шабарлиг, хужармагтай хүрьһэтэй газарые намар уһалхада болохо. Харин элһэлиг хүрьһэтэй газарые намарай үедэ уһалхада биратай үрэ гарадаггүй.

Газарые намартаа уһалхадаа гектарай 1000-1200 кубометр уһанай хүрэтэхөөр, хүрьһэнэйнь һайса дэбтэхээр, хабарайхиһаа үшөө ехэшэгээр уһалха байна. Илангаяа наг шэбхэ гаргаһан, үтэгжүүлһэн газарые намар уһалхада ашаг үрэтэй байхань мэдээжэ ааб даа. Тэрэшэлэн гол, горходой уһаар элбэг байгаа һаань, түрүүшын ээлжээндэ дээрэ добо газарые ундалуулха гэжэ оролдохо ёһотой. Юуб гэхэдэ, олонхи ушарта тиимэ газарые хабар уһалхань бэрхэтэй байдаг, гол горходой уһаншье хүртэдэггүй ха юм.

Дан хүндэ хатуу хүрьһэтэй газарые намар уһалһанай үлүү гэжэ һанагдана. Яахадааб гэхэдэ, хүндэ хүрьһэтэй газарта уһан доошо[...] шэнгэхэгүй, дээр[...] тоод, ургамалай [...] хэдэ муу болгодог.

Мүнөө олонхи [...] гуудта газарай [...] нэй шииг нойто[...] маг байһаниие [...] абажа, Загарайн [...] ажахынууд газар[...] жа эхилээ. Эндэ [...] ран гектар тар[...] зар, 400 гектар [...] уһалагдаа. Улаа[...] Яруунын, Хэжэ[...] магууд баһал [...] уһалжа байнхай. [...] Баргажанай, С[...] Хорийн, Мухар-Ш[...] аймагуудай колх[...] хозууд газараа [...] уһалха тухай [...] табинагүй.

Энэ шухала [...] риие ажахы бүхэ[...] хаанагүй үргэн[...] хидхэхэ хэрэгтэй. [...] рүүн уһалуурии[...] ханаабуудые т[...] һабарилжа, бии [...] уһалууриин техн[...] рэн хүсэндэнь [...] байна. Илангаяа [...] станцинуудые [...] хүдэлгэхэ, газа[...] хүнүүдые олоо[...] шухала. Эгээл [...] дэ ажахынууда[...] ажахынууд хо[...] уһалууриин томо [...] ханааб, хаалта [...] нуудые эртээнһ[...] барилжа, сэбэрл[...] той.

Намарай сагта [...] лан дээрэ наг ш[...] гажа тараахада [...] гоониинь 4—5 [...] урид гарадаг, т[...] ургадаг байна. [...] мүнөө таряалан, [...] лан дээрэ шад[...] наг шэбхэ горш[...] гаад, газарыень [...] хэрэгтэй.

Республикын [...] ажахынууд һайн[...] даһан бэлшээри [...] гожо эхилэнхэй. [...] таал тэндэхи һ[...] наабуудые заһа[...] газарыень хорёо[...] шэбхэ зөөхэ, үр[...] һайжаруулха [...] техническэ хү[...] хэ байна. Иланга[...] нөөл үедэ һайн [...] даһан бэлшээри [...] шэбхэ гаргахада [...] Юуб гэхэдэ, хаб[...] шэбхэ зөөхэдэ [...] ехэ үрэ үгэхэгүй [...]

Эдэ бүхы хүд[...] эршэмтэй шангаа[...] хын тула луго[...] тивна отрядууды[...] хүрэхэ техникээр [...] ха, ажалыень [...] эмхидхэхэ хэрэг[...]

И. САХАРОВ[...]
Буряадай АС[...] Мелиораци[...] уһанай а[...] министер[...] агр[...]

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ТЭМСЭЛЭЙ, ИЛАЛТАНУУДАЙ 50 ЖЭЛ

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр.). Алас-Дурнын нютагуудые харин интервентнүүдһээ, сагаантанһаа сүлөөлһөөр 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, хизаарай научна библиотекэдэ номой, зурагуудай выставкэ нээгдэбэ. Эндэ документнүүд, монографинууд, Алас-Дурнадахи революци, граждан дайн тухай дурдалганууд олоор табигданхай.

1920 ондо хэблэгдэһэн «Коммунизмдахи «нялхасай үбшэн» гэһэн В. И. Ленинэй зохёол «Ленин ба Алас-Дурна нютаг» гэһэн таһагтань бии.

Выставкын олон экспонадууд—тон шухаг болоһон номууд. Жэшээнь, 1921 ондо хэблэгдэһэн «Үндэһэн хуули» гэжэ заахан ном Дальневосточно республикын конституци болоно. «Амар шадарай Улаан тугта хоёрдохи стрелково дивизиин түүхэдэ хабаатай очерк, 1919—1923 онууд» гэһэн ном табин жэлэй саяна-320 хэһэгээр хэблэгдэһэн байна. Июнь—Корань гэһэн толгойе дайлан абалсаһан, Спасскые добтололсоһон дивизи тухай тэрээн соо бэшэгдэнэ.

Алас-Дурнада Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэһээр ами наһаяа алдагшад тухай «Красная голгофа» гэһэн суглуулбари соо хэлэгдэнэ. Партизан хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй: П. Постышевой «Түрүүшын тунгус партизан отряд», А. Флегонтов, А. Маловечкин болон бусадай дурдалганууд выставкын стенднүүдтэ табигдаа.

Алас-Дурнын мүнөөнэй экономикын, эрдэм ба соёлой хүгжэлтэдэ экспозициин ехэ таһаг зорюулагдана.

НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛЖА ДҮҮРГЭЭ

ВОЛГОГРАД. (ТАСС-ай корр.). Областиин механизаторнууд намарай, хара паар хахалха түсэбөө дүүргэбэ. 4,5 миллион гектар гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 800 мянган гектараар ехэ паар хахалагдаа.

Волгоград, Доодо-Поволжин бусад промышленна түбүүд үйлэдбэриин предприятинууд колхоз, совхозуудта ехэ туһа хүргөө. Паар хоёр халаан соо хахалхын тула 2,5 мянган трактористы хүдөөдэ эльгээһэн байна. Волгоградайхид паар болгон хахалагдаһан газарта ерэхэ жэлэй хабар тарягаа тариха.

КОНКУРСООР ИЛАГШАД ТОДОРБО

МОСКВА. (ТАСС-ай корр.). Эндэ фортепиано, скрипкэ, виолончелеэр наададаг хүгжэмшэдэй бүхэроссин IV конкурсын түгэсхэлэй шата эхилэнхэй. Республикын 98 залуу хүгжэмшэд конкурсдо хабаадана. Мүрысөөгөөр илагшад болохоёо байһан бүхэсоюзна конкурсдо хабаадаха эрхэ олохо юм.

Скрипкээр наадагшадай дундаһаа эрхимлэгшэд элирбэ. Ленинградай консерваториин студентнэр Владимир Денинзон, Борис Хусид, мүн Ростовой хүгжэмэй-багшын институдай студент Марк Левин гэгшэд II шатын дипломоор шагнагдаба. III шатын дипломуудые Ленинградай консерваториин студентка Елена Комарова, Араик Ресьян (Ростов-на-Дону) абаха.

УЯЛГАЯА АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭБЭ

ЧЕРНИГОВ. (ТАСС-ай корр.). Черниговэй хэмэл утаһанай комбинат даабариһаа гадуур хоёр миллион дүрбэлжэн метр корд үйлэдбэрилөө. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудайнгаа нэгэ шухала пунктые иигэжэ дүүргэбэ.

Автопокрышкануудые үйлэдбэрилхэдэ хэрэглэгдэдэг корд предприятиин шухала продукцинь болоно. Деснагай химигүүд «5,35» гэжэ шэнэ маркын корд анхан гаргадаг болоһон юм. Утаһаниинь тон бүхэ, халуунда муудадаггүй. Корд үйлэдбэрилхэ зарим хүдэлмэри хороогдожо, иимэ зүйл хоёр дахин ехээр гаргагдадаг болоо.

КОНВЕЙЕР: РУДА—МЕТАЛЛ—МАШИНАНУУД

Хүдөө ажахын машинануудые олоор бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха зорилготой социалис мүрысөөн «Кмаруда» комбинадта, Кировэй нэрэмжэтэ Макеевскэ металлургическа заводто, «Ростсельмашта» — олон мянган хүдэлмэрилэгшэдтэй эдэ гурбан коллективтэ — үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Арбан жэлэй саана эхилһэн энэ мүрысөөн үйлэдбэриин эрхим үрэ дүн туйлаха арга олгоно.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа эдэ коллективүүдэй хэр дүүргэжэ байһан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд хөөрэнэ.

МҮРЫСӨӨГӨӨР МҮНДЭЛҺЭН АМЖАЛТА

Ойн баярай социалис уялганудай тоодо оруулжа, түсэбһөө гадуур малтан абаһан руда, бүтээгдэһэн машинанууд ябуулагдаба гээд «Кмаруда» комбинадай нүүрһэшэдэй Губкин хотоһоо Макеевкын металлургнуудта, Ростовой машина бүтээгшэдтэ эльгээһэн телеграмма соо мэдээсэгдэнэ. Ураалай, ороной Европын хубидахи түбэй металлургическа предприятинуудай доменно пеэшэнүүдтэ хэрэглэхынь тула 150 мянган тонно түүхэй эд даабариһаа гадуур эльгээгдээ.

— Гурбан коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөн амжалта туйлалгадамнай нүлөөлөө,—гэжэ комбинадай парткомой секретарь Н. Проскурин хөөрэнэ.—Руда—металл—машинанууд гэһэншүү конвейер хэрэглэхэдээ, хүршэнэр макеевцүүдэйнгээ туһаламжа, дэмжэлгэ мэдэрнэбди. Рудагай һаадгүйгөөр эльгээгдэхынь тула, хооһорһон вагонуудые тэрэ дары бусааха гэжэ оролдоно.

Нүүрһэшэд, металлургнууд хоорондоо айлшалалсан, мүрысөө эмхидхэхэ, партийна, профсоюзай, комсомолой ажал хэрэг эмхидхэлгэдэнь дүй дүршэлөө халан абалсадаг байна. Нүүрһэшэд заводто ерэжэ, металл хайлуулхыень харадаг. Рудагай һайн шанартай байхадаа али тухай ехэ удха шанартайб гэжэ тэдэнэр ойлгоно. Энэ комбинат хэдэн жэлэй туршада нэгэшье голоһо гаргангүй ажаллана.

Түс комбинат жэлэй эхинһээ хойшо табан зуу мянган тонно шахуу руда макеевцүүдтэ эльгээгээ. Энэнь хоёр зуун эшелон болоно. Тэрэнэй 15 мянган тоннонь — түсэбһөө гадуур эльгээгдэһэн руда. «Ростсельмашта» энэ рудагаар «Нива» гэжэ м[...] шэнэ комбайн бүтээхэ [...]но.

Н. ПОТЕРЯИКО,
ТАСС-ай корр.

5 МИНУТА БҮХЭНДЭ — КОМБАЙН

Орон дотор ургаса хуряалга дүүрэнтэжэ байна. Таряа хадажа дүүргэһэн комбайнууд поли дээрэһээ бусана.

— Манай гол конвейертэ бүхэли жэл соо халуун хаһа ваамхадаггүй, — гэжэ «Ростсельмаш» заводой комбайн хабсаргадаг цехэй халаанай начальник Д. Белецкий хөөрэнэ. — Бидэ тарянай түлөө баһал тэмсэнэбди. 5—6 минута бүхэндэ «талын онгосо» конвейерһээ гарана.

«Ростсельмаш» жэлэй эхинһээ хойшо таряа хуряаха 57 мянган комбайн бүтээн гаргаа. Тиин ороной тарящадай захил үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Үндэр баян ургаса хангаһан Казахстанай, Сибириин, Ураалай колхоз, совхозуудай захил болзорһоо урид бүтээгдэжэ эльгээгдээ.

Ростовой маркатайгаар бүтээгдэн гаргагдаһан машина бүхэндэ промышленностиин олон һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, нэн түрүүндэ комбайн бүтээгшэдэй, металлургнууд, нүүрһэшэдэй хубита бии. Эдэ коллективүүдэй социалис мүрысөөнһөө, тэдэнэй зохёон байгуулхы ажалай хани нүхэсэлһөө һайн үрэ дүн гарана; хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эрхим гэлсүүлдэг «талын онгосонуудые» бүри олоор абана.

К. ФИЛИППОВСКИЙ,
ТАСС-ай корр.

Ростов-на-Дону.

Үдэр ерэхэ бүри урган һалбаржа байгаа Эстониин ССР-эй столица Таллин город. Энэ зураг дээрэ городой центральна талмай харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Ородой агууехэ мүрэн Волгые хамгаалха нэгэдэмэл түсэб табихын түлөө СССР-эй Наукануудай академиин уһанай хэрэгүүдэй институт тусхай экспедицинүүдые эмхидхэнэ. Иимэ хоёрдохи экспедици мүнөө Волго дээрэһээ Москва бусаба. Тэдэнэр мүрэниие Горький городһоо Волгоградһаа доошо 200 километр хүрэтэр зайда шэнжэлэн үзэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоёрдохи экспедициин гэшүүд институдай лабораторидо суглуулһан материалнуудаа зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАДАЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ИНСТИТУДАЙ БАЙГУУЛАГДАҺААР 40 ЖЭЛ ГҮЙСЭБЭ

Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй хүдөө ажахын эгээл үнинэй дээдэ һургуулинуудай нэгэн — Буряадай хүдөө ажахын институдай анха байгуулагдаһаар 40 жэлэй ой мүнөөдэр гүйсэбэ.

Манай институдай түүхэ 1932 онһоо эхитэй юм. СССР-эй Арадай Комиссиариадай Соведэй 1932 оной июниин 25-най тогтоолоор Буряад-Монголой агропединститудай һуури дээрэ зоотехническэ институт байгуулагдаа бэлэй. Тиигэжэ энэ шэнээр эмхидхэгдэһэн дээдэ һургуули гол түлэб Буряадайнгаа мал ажалай һалбаринуудта хэрэгтэй мэргэжэлтэй зоотехнигүүдые һургадаг байгаа. Удаань 1934 ондо ВКП(б)-гэй Зүүн Сибириин крайкомой шиидхэбэреэр тус институт зооветеринарна болгон хубилгагдаад, 1954 ондо Буряадай хүдөө ажахын институт гэжэ алдаршаһан юм.

Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ, 1950 онһоо манай институт улам үргэдхэгдэжэ захалаа һэн. Тиин 1953 ондо агрономическа факультет шэнээр нээгдээд, удаань гурбан янзын инженер мэргэжэлтэдые бэлдэхэ технологическа факультедүүд эмхидхэгдэһэн. 1962 ондо тэдэ факультедүүд Зүүн Сибириин технологическа институт болон амяарлагдаа бэлэй. 1961 ондо механизациин, экономическа факультедүүд нээгдээ юм.

Мүнөө институтдамнай 7 факультет тоологдоно. Тэрэнэй тоодо заочно болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ факультедүүд бии. Дүшэн жэлэйнгээ баярые тэмдэглэжэ байгаа Буряадай хүдөө ажахын институтда мүнөө 5450 студентнэр, курсантнууд болон аспирантнууд һурана.

Дээдэ һургуулиимнай кафедрануудта эрдэмэй 5 профессор, докторнууд, 132 доцент, эрдэмэй кандидадууд гэхэ гү, али бүхыдөө 310 багшанар ажаллана.

Анха түрүүшынхеэ эмхидхэгдээд байһан институтдамнай бэлиг шадабаритай, дээдэ мэргэжэлтэй багшанараар хангаха талаар горитойхон туһаламжа үзүүлэгдэдэг байһан юм. Тиигэжэ Москва, Ленинград болон бусад хото городуудһаа мэдээжэ адуу үсхэбэрилэгшэ — доцент О. В. Липпинг, профессор Б. Х. Медведев, доцентнүүд С. К. Карпов, Е. В. Эйдригевич, А. С. Еловских, багшанар Г. В. Иванов, К. Кадах гэгшэд ерэжэ ажаллаһан байна.

Мүнөө үедэ институдаймнай багшанар гол түлэб нютагай эрдэмтэд, энэл институтдаа ажаллажа, эрдэмтын нэрэ зэргэтэй болоһон хүнүүд юм. Ветеринарна врачнуудые зоотехнигүүдые һургаха талаар ветеринарна факультедэй декан, профессор К. А. Васильев, С. Н. Мачульский, В. Р. Филиппов, зоотехническэ факультедэй доцент М. Н. Балков, хони үсхэбэрилгын кафедрын доцент, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник Р. П. Пилданов гэгшэд горитойхон ажал ябуулһан, ябуулһааршье.

Жэлһээ жэлдэ профессорнууд болон багшанарэймнай эрдэм мэргэжэлэйнь улам дээшэлжэ, бүри үргэдэжэ байһан дээрэһээ манай институтда хүдөө ажахын, ветеринарна болон экономическа эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгохо Совет байгуулха зүбшөөл 1964 ондо ВАК-һаа абаһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эрдэмтэдэй соведтэ кандидадай 79 диссертаци хамгаалагдаа. Тиихэдэ институдай кафедрануудта аяар 150 гаран мэргэжэлтэд, багшанар аспирантын бэлэдхэл гараһан байна.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ институдай һуралсалай бааза бэхижүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри ябуулагдаа. 1962 ондо шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хүсэд хангагданхай лаборатори, кабинедүүдтэй, спортивна залтай һуралсалай байшан ашаглагдаа бэлэй. Тиихэдэ студентнэрэй байха хамтын гурбан байра, столово шэнээр баригдаа һэн. Байгша ондо ветеринарна факультедэй байшан, стадион шэнээр баригдажа ашаглагдаба. Саашадаа институднай улам үргэдхэгдэжэ, ерэхэ жэлһээ механизациин факультедэй, 330 хүнэй багтаамжатай столовын байшангууд шэнээр баригдажа захалхаар хараалагдана.

Үнгэрһэн 40 жэлэй хугасаада манай институт бүхыдөө 6843 мэргэжэлтэдые һурган бэлдэжэ, ажабайдалай арюун замда үдэшэһэн байна. Тэрэ тоодо 1565 эрдэмтэ зоотехник, 2203 ветеринарна врач, 1632 эрдэмтэ-агроном, 751 инженер-механик, 692 экономист-бухгалтернууд мүнөө Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй область, хизаарнуудай ажахынуудта ажаллажа байнхай.

ДҮШЭН ЖЭЛЭЙМНАЙ ҮРЭ ДҮНГҮҮД

Институдаймнай зоотехническэ факультедые амжалтатайгаар түгэсхэһэн К. А. Албашеев, В. И. Титов мүнөө КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар, Ж. Ж. Жалсараев, Н. Н. Михайлов, гэгшэд аймгүйсэдкомой түрүүлэгшээр ажаллана. Тиихэдэ В. Г. Большаков республикын Мелиораци ба уһанай ажахын министрээр, И. Ф. Воробьев Буряадай хүдөө ажахын министрэй орлогшоор томилогдонхой. Б. Б. Базаров хони үсхэбэрилтын трестые хүтэлбэрилнэ. Гадна, ветеринарна факультедэй студентнүүд байһан М. А. Худяков мүнөө СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын эрдэм шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай управлениин начальник, коллегиин гэшүүн болонхой. В. Я. Антонов СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын түбэй ветеринарна лабораториин директорээр, ветеринарна эрдэмэй доктор болоһон Н. В. Лопарев Крымэй НИВС-эй таһагые даагшаар, В. Б. Саганов Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор томилогдоод ажаллажа байна. Тэрэшэлэн колхозой түрүүлэгшээр, совхозой директорээр ажаллажа байһан мэргэжэлтэдые тоолохо болоо һаа, нилээд олон.

Манай институт түгэсхэжэ, ажабайдалай үргэн замда гараһан олохон мэргэжэлтэд эршэтэ ажалаараа сууда гаража, Эхэ оронойнгоо дээдын хайра шагналдашье хүртэһэн байха. Эдэ бүхы тоо баримтанууд юу тайлбарилнаб гэхэдэ, институт дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэд алишье талаараа бэлиг шадабаритай, эрдэмэй эди шэдиие гүнзэгыгөөр шудалһан, хүдөө ажахын гол һалбаринуудай үйлэдбэриин ёһотой технолог боложо шадахаар бэлдэгдэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Буряадай хүдөө ажахын институт гансашье мэргэжэлтэдые һургана бэшэ, мүн эрдэм шэнжэлэлгын талаар ехэ хүдэлмэри хэдэг байна. Тиин зоотехническэ факультедэй научна хүдэлмэрилэгшэд хони, малай, шубуудай үүлтэр һайжаруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ талаар республикынгаа ажахынуудта горитойхон туһаламжа үзүүлнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ доцент Р. П. Пилдановай хүтэлбэри доро хони үсхэбэрилгын кафедрын хүдэлмэрилэгшэд Буряадай колхоз, совхозуудта забайкальска буряад үүлтэрэй хонидые бии болгохын тула мүн лэ ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Гадна манай эндэхи эрхэ байдалда таарангы симментал үүлтэрэй үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үнинһөө хойшо ябуулагдана. Мүнөө Зүүн Сибириин болон Алас-Дурна зүгтэ жэлдээ тус бүри 4.500—4.800 килограмм һү үгэдэг симментал үүлтэрэй үнеэдэй гүүртэ институдаймнай «Байкал» учхоздо анха түрүүшынхеэ бии болгогдоһон юм. Тэрэшэлэн мяханай малай үүлтэр һайжаруулха талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа.

Профессор А. Г. Давыдовай хүтэлбэри доро ботаника болон сабшалангай кафедрада сабшалан, бэлшээриие саашадань һайжаруулха шэнжэлэлгын хүдэлмэри арба гаран жэлэй туршада хэгдэжэ байнхай. Агротехническэ факультедэй багшанар болон научна хүдэлмэрилэгшэд газар тариалан эрхилхэ гурим тодорхойлно. Тиихэдэ газарай хүрьһэнэй уһа, һалхинһаа гэмтэхэ ушартай тэмсэхэ, севооборотой ашаг үрые дээшэлүүлхэ ба гурим шуулха, шэнэ, эрхим сортын ороoһо тариа бии болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Тэрэшэлэн механизациин, экономикын факультедүүдтэ хүдөө ажахые саашадань хурданаар хүгжөөлгэдэ туһатай шэнэ онол арганууд баһал элирүүлэгдэжэ бүри тодоруулагдажа байнхай.

Мүнөө үедэ институдай хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд түрүүшүүлэй, эрдэм наукын түрүү онол арга, туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг болоо. Олон жэлдэ хэгдэһэн шэнжэлгынь дүнгүүд тусхай ном, брошюра болон хэблэгдэжэ, олоной дунда тараагдана. Гадна хүдөө ажахын эрдэмэй гол нюусые олондо ойлгуулхын тула республикынгаа аймагуудта арадай университедүүдые эмхидхэжэ, һонирхолтой лекци хэшээлнүүдые үнгэргэдэг байна.

Институдай партийна организациин хүтэлэбэри доро студентнүүдэй дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлхы хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг. Мүнөө комсомолой студентнүүдэй организаци 2.700 хүнһөө бүридэнэ. Эды зэргэ студентнэр профсоюзай гэшүүн болонхой.

Студентнүүд академическэ эрхим бүлэгэй түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, ленинскэ шалгалта баридаг заншалтай. Гэхэтэй хамта институдай олохон студентнүүд эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ хабаадалсадаг байна. Тиимэһээ студентнүүдэй эрдэмэй бүлгэмдэ 500 гаран хүн тоологдоно.

Табан жэлэй саада тээ институтдамнай ниитын мэргэжэлэй факультет шэнээр нээгдээ һэн. Эндэ һуралсагшад гол мэргэжэлһээ гадна, журналистын, баянистын, духовой, струнна оркестрэй, хореографиин болон эстрадна оркестрэй мэргэжэл шудалха байна. Мүнөө энэ факультедэй бүхы 7 отделенидэ 500 гаран студентнэр һуралсана.

1970 ондо эмхидхэгдэһэн студентнэрэй «Ая ганга» гэжэ арадай театр һүүлэй үедэ холуур суурхадаг болонхой. Тэдэнэрэй мэдэлэй студентнэрэй клуб нээгдэжэ, уран һайханай бүлгэмэй концертнүүд ходо харуулагдажа байдаг. Гансахан жэлэй туршада агитбригадын гэшүүд колхоз, совхозуудай малшадта 176 концерт табиһан юм.

Гадна институдта залуу лекторэй һургуули хүдэлдэг. Тиихэдэ 2 мянга шахуу студентнэр физкультура болон спортдо бэеэ һургана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ институдай спортсменүүд горитойхон амжалтануудые туйлаа. Гансахан 1970—1971 онуудай һуралсалай жэлдэ физкультура болон спортын кафедра СССР-эй спортын мастерай 7 кандидадуудые, 123 спортсмен-разряднигуудые һурган бэлдээ. Энэ үе соо 600 студент ГТО-гой хоёрдохи шатын нормо тушаагаа.

Ороной хүдөө ажахын институдуудай студентнэрэй дунда үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй мүрысөөндэ манай спортсменүүд дүрэ буляалдалгаар хоёрдохи, боксоор дүрбэдэхи, шатараар табадахи һуури эзэлээ һэн. Спортын мастернууд М. Адамов, спортын мастерта кандидадууд В. Доржиев, Н. Чагдуров, В. Галсанов, Г. Гомбоев болон бусад ороной хүдөө ажахын институдуудай студентнэрэй дунда болоһон мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха.

Студентнэрэй һайнаар һуража, мэргэжэлээ шудалхын тула уужам һаруул аудитори, лаборатори, библиотекэ, уншагшадай зал, туршалга-һуралсалай ажахы, столово, актова зал бии.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай институдай студентнэр, научна хүдэлмэрилэгшэд, багшанар болон эрдэмтэд ССР Союзай байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе эрхим туйлалтануудаар угтахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдоно.

Б. БАТОРОВ,
Буряадай хүдөө ажахын институдай парткомой секретарь.

Институдай багша Николай Базарович Баяров механизациин факультедэй студентнэртэй хэшээл үнгэргэжэ байна.

ТОО, БАРИМТАНУУД

☆ Буряад-Монголой зооветеринарна институт гэжэ нэрлэгдэһэн гуламта 1935 онһоо ветеринарна врачнуудые бэлдэжэ эхилһэн байна. Үнгэрһэн 37 жэлэй туршада бүхыдөө 1565, эрдэмтэ зоотехник, 2203 ветеринарна врач бэлдэгдээ.

☆ 22 жэлэй саада тээ институдай энэ хоёр факультет жэлдээ тус бүри 15—20 мэргэжэлтэдые һурган бэлдэжэ гаргадаг байһан.

☆ 20 жэлэй саада тээ зоотехническэ факультедые 134 хүн дүүргэжэ гараһан байбал, харин һүүлэй арбан жэлэй туршада (1963-1972) аяар 651 эрдэмтэ зоотехнигтэ диплом барюулагдаа.

☆ Түрүүшын 10 жэлэй туршада ветеринарна факультет дүүргэһэн 382 хүндэ диплом барюулһан байбал, энэнь һүүлэй арбан жэлэй хугасаада аяар 859 болоһон байна.

☆ 1955 ондо институтда заочно отделени нээгдэжэ, бүхыдөө 1451 хүн ажалһаа һамшангүй һуралсалаа дүүргэһэн байна.

☆ 1959 онһоо тус институт Буряадай хүдөө ажахын гэжэ алдаршаа.

☆ 1962 ондо институтда технологическа факультет нээгдэжэ, Зүүн Сибириин технологическа институт байгуулха шэнэ үндэһэ һуури бии болгоһон намтартай.

Хүдөө ажахын институдай агрономиин факультедэй студентнэр һуралсалай лаборатори соо туршалга хэжэ байна.

...ДАР СУУНЬ — ХОЛУУР

...мүнөө үедэ Буряа... ...хүдөө ажахын институдай ...кал» учхозые мэдэхэ... ...ажахын хүтэлбэрилэгшэд ...Зүүн Сибирь, Алас-Дур... ...угы ха. Юуб гэхэдэ, ...жэлнүүдтэ тус ажа... ...үржүүлһэн симментал ...бурүү, хашарагуу... ...Красноярска, Примориин ...нуудай, Тувын, Яхадай ...эй, Эрхүүгэй, Шэтын, ...областьнуудай олохон ...нууд худалдан абажа, ...нгаа үнеэдэй үүлтэр ...уулдаг байна.

...институдай эрдэмтэд шэмэ... ...хүтэн уларилтай эндэ... ...һаалида таарангы, һү ...үгэдэг симментал үүл... ...үнеэдые бии болгохын ...горитойхон оролдолго ...һан юм. Олон жэлэй тур... ...хэһэн ажалайнь дүн ...е хүсэлыень бэелүүлжэ, ...жэлдээ тус бүриин ...600 килограмм һү үгэ... ...үнеэдэй орондо мүнөө аяар ...гаран килограмм ...үгэдэг энеэд бии болоо. ...алтаараа Буряадай хү... ...ажахын институдай эр... ...малай үүлтэр һайжа... ...ада ашаг шэмынь хэды ...дээшэлхэ байһыень эли... ...шэлжэ үгөө бшуу.

...бүри үнеэдэй һү һаали ...мэдээжэ байдаг «Байкал» учхозой һаалишад мүнөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, орон дотороо мэдээжэ болоһон Костромскойн хүдөө ажахын институдай «Караваево», Вологодско һүнэй институдай «Молочное» учхозуудтай анамана хүсэеэ туршалсадаг болоо. Тиигэжэ һү һаалярааа тус ажахы ороной хүдөө ажахын институдуудай учхозуудай дундаһаа нэгэнтэ бэшэ онсо шалгаржа, мүнгэн шанда хүртэжэ, дамжуулгын Улаан туг абаһан байха. Дурсагдагша ажахын түрүү һаалишад Л. Н. Седых, С. П. Степанова, А. А. Бронникова, З. Г. Максимова, А. Е. Степанова, болон бусад жэлдээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4.900 — 5.000 килограммһаа бага бэшэ һү һаажа, холуур суурхаһан зандаа. Мүнөөшье ажахын һаалишад, малшад институдайнгаа 40 жэлэй ойе ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтажа, ССР Союзай байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулан, шэнэ илалта туйлахаар бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдожо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү һаалишадай нэгэн **С. П. Степанова.**

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтуулаабди

...Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай ...ктив байгша оной сентябриин 6-һаа сентябриин ... Монголой Арадай Республикаар аяншалжа, ...хүн зондо зүжэгүүдээ ...һан байна.

...барисаан... Ямар удхатай зурхэ сэдьхэлдэ урин ...нууд гээшэб даа! ... Агуусхэ СССР-эй ...гдаһаар 50 жэлэй ...угтахаяа байһан жаб... энэ үедэ үнгэрһэн ...аншалга хадаа хоёр ...арадуудай хоорондохи ...халуун харилсаа холбоон, ...хүсэл тухай эли то... ...шолжэ үгэнэ. Энэ ха... ...рисаанаймнай эхиндэ ...В. И. Ленин Монгол Арадай Республикын ...Д. Сүхэ-Баатар хоёр ...рээшэ ааб даа.

...театрай коллектив ...ондо түрүүшынхеэ ...эшэ, 1913 ондо ма... ...драй коллектив тиишэ ...нхеэ ошоһон юм. Ха... ...оо ойн баярай жэлдэ ...хамнай айхабтар ехэ ...алтатай байба.

...н-Баатар хотодохи ...агдоржын нэрэмжэтэ ...ой драмын театр соо ...коллектив Хоца Намсараевай «Тайшаагай ташуур» ...зүжэгөөр энэ айлшал... ...ргээ.

...болон Монголой Арадай Республикын гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн энэ ордоной газаа хүн зон хододоо олон байгаа. Бидэниие угталгын баярай митинг дээрэ хоёр гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэжэ, МНР-эй культурын министрэй орлогшо нүхэр Ахмед амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Буряадай литературын үндэһэ һуури табигша, уран зохёолшо Хоца Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэһэн зүжэг республикымнай харагшадта һайн мэдээжэ. Энэ зүжэгые монгол харагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа һэн. Манай артистнуудай бэлиг шадабариие, наадые тэдэнэр гайхажа, Буряад ороной искусство үнэхөөрөө ехээр хүгжөө юм байна гэжэ ойлгоо.

Монгол орондо 19 хоногой туршада бидэнэр айлшалха зуураа, совет болон аха дүү республикануудай драматургнуудай зүжэгүүдые 32 дахин харуулаабди. Тэрэнһээ гадна, театраймнай артистнууд Чойбалсан, Улаан-Баатар хотонуудта ажалладаг совет мэргэжэлтэд, барилгашадта хэдэн олон концерт, зүжэгүүдые харуулаа.

Уужам даа, Монгол орон, Ямаршье аймагта ябахадамнай, бидэниие хани халуунаар угтажа, аха дүү арадаймнай түлөөлэгшэд, социалис Буряад ороной искусствын түлөөлэгшэд ерэбэ гэжэ баясадаг байгаа. Зүүн болон Хэнтэйн аймагуудай госхозуудай ажалшад илангаяа бидэниие баяртайгаар угтаа.

Тэндэхи ажалшадта зорюулжа, манай артистнууд Монгол болон буряад дуунуудые дуулаһан, хатар наада гүйсэдхэһэн байна. Харюудань тэндэхид арадай наада, мори урилдаа, бүхэ барилдаа эмхидхэжэ, бидэниие баясуулаа.

Зүүн аймагаар ябахадамнай, МНРП-гэй аймагай комитедэй нэгэдэхи секретарь, МНРП-гэй Ехэ хуралай депутат Дамба-Ринчин, аймагай арадай хиналтын Соведэй түрүүлэгшэ, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат нүхэр Лхасүрэн болон бусад бидэнтэй уулзажа, амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Манай театрай артистнууд Монголой хүгжэмтэ-драмын театрай артистнуудтай хамтаржа, Чойбалсан хотодо ехэ концерт табяа һэн. Энэ концерт нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Энэмнай хоёр ороной арадуудай хани барисаанай, харилсаа холбооной ехэ гэршэ болоно бшуу.

Монгол харагшад эрилтэ ехэтэй. Тэдэнэр совет арадай искусстваар угаа һонирхоно.

Монгол ороноор айлшалха зуураа, бидэнэр олон музей, промышленна предприяти, һургуулинуудта орожо гараабди. Арадай хубисхалай илаһанай һүүлээр монгол уран зураг гээшэ айхабтар ехэ хүгжэлтын замда гаража, ёһотойл социалис искусство боложо шадаа. Арадайнгаа ажабайдал уран гоёор, эли тодоор харуулһан бүтээлнүүд уран зурагай музейдэ нилээд олон. Жэшээлхэдэ, 1923 ондо уран зурааша Б. Шарав гэгшын бүтээһэн В. И. Ленинэй портрет олоной анхарал татана. Энэ хүмнай бүхы Монгол ороной ажабайдал үргэнөөр харуулһан «Нэгэ үдэрэй үйлэ ушарнууд» гэһэн зураг бүтээжэ, нилээд суурхаһан байна бшуу.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд болон кандидадууд нүхэд Д. Молонжамц, Н. Лувсанравдан, С. Лувсан, С. Жалан-Аажав, Б. Лхамсүрэн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор нүхэд Д. Гомбожав, Б. Дугэрсүрэн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр Д. Чимиддоржи болон МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд сентябриин 12-то Х. Намсаревай «Тайшаагай ташуур» гэһэн зүжэгые ерэжэ хараа һэн.

МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн нүхэр С. Лувсан манай театрай коллективые хани халуунаар амаршалаа.

СССР болон Монголой Арадай Республикын хоорондохи соёл культурын талаар харилсаа холбооной хүгжэлтэдэ ехэ хубитаяа оруулһанай түлөө манай театрай коллектив МНР-эй Ехэ хуралай Президиумэй Указаар «Найрамдал» гэһэн медаляар шагнагдаа. Тиихэдэ манай 11 артистнууд, РСФСР-эй арадай артистка М. Степанова, РСФСР-эй габьяата артистнууд Г. Лосев, С. Будажапов, П. Николаев, Буряадай АССР-эй арадай артист Д. Дондуков, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагшад Ф. Сахиров, Б. Аюшин, Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд Д. Чимитова, Д. Пурбуев, С. Рабсалов, В. Самандуев гэгшэд «Монголой Арадай Республикын 50 жэлэй ой» гэһэн ойн баярай медаляар шагнагдаа. Тиихэдэ уран зурааша В. Бройко, уран һайханай-найруулгын таһагые даагша И. Плохаев, артистнууд М. Жапхандаев, Л. Дугарова, костюм оёдог цехые даагша В. Петрова гэгшэд МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба. Мүн театрай 12 хүдэлмэрилэгшэд МНР-эй культурын министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Энэ манай аяншалга хадаа СССР-эй байгуулагдаһаар, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойнуудые угтахаяа байһан жабхаланта үе саггаа ехэ һайнаар үнгэрбэ гээшэ. Хаанашье ябахадамнай, Монгол ороной малшад, механизаторнууд, хүдэлмэришэд бидэниие баяртайгаар угтажа, Зүблэлтэ орондоо, зон нүхэдтөө ехэ мэндые хүргэжэ ошооройт, зохёохы ажалдаа ехэ амжалтануудые туйлажа, ёһотой социалис искусство гээшые улам хүгжөөжэ ябаарайт гэжэ һайн һайхан юрөөлөө хэлэн үлөө һэн.

Мүнөө театрнай шэнэ сезоноо эхилхэеэ байна. Энэмнай ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ театраймнай 40 жэлэй ой гүйсэхэнь ха юм. Түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалис искусство хүгжөөлгэдэ манай театрай 40 жэлэй туршада оруулһан хубита айхабтар ехэ ааб даа.

Хоца Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэһэн зүжэгөөр шэнэ сезоноо эхилхэмнай. Энэ жэлдэ театраймнай коллектив Казахай классик, совет драматург Габит Мусреповэй «Козы Корпеш ба Баян Слу» гэһэн уянгата домог табихань. Энэ зохёолые поэт Гунга Чимитов оршуулаа. Зүжэгэй гол герой Козы Корпешэй рольдо залуу артист Михаил Елбонов, Баян Слу гэгшын рольдо Марта Зоригтуева болон Дарима Жапхандаева гэгшэд наадахань. Энэ зүжэгые Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ф. Сахиров табиха юм.

Залуу драматург, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Шираб-Нимбу Цыденжаповай «Сагаан сэсэг» гэһэн зүжэгые Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Б. Аюшин табихань.

1973 оной эхеэр совет олониитэ ородой агууехэ драматург Александр Николаевич Островскиин түрэһөөр 150 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Энээндэ зорюулжа манай театрай коллектив агууехэ драматургын «Олзотой газар» гэһэн зүжэгые табиха юм. Энэ зохёолые уран зохёолшо Ц. Шагжин оршуулаа. РСФСР-эй габьяата артист Содном Будажапов энэ зүжэгые табихань.

Мүн энэ сезондо драматургнууд Цырен Шагжин, Жамсо Цыреннимаев гэгшэдэй, мүн В. Шекспирэй «Арбан хоёрдохи һүни» гэһэн зүжэгүүдые табихамнай.

Иигэжэ манай театрай коллектив байгша ондо Монголой Арадай Республикаар амжалтатайгаар аяншалаад, нэгэ бага амарһанай һүүлээр шэнэ сезоноо урматайгаар, шэнэ хүсэтэйгөөр эхилжэ, хүн зондоо зүжэгүүдые һайнаар харуулхын түлөө оролдохонь лабтай.

Ц. БАЛБАРОВ,
Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай директор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МНРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Н. Лубсанравдан Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ театрай директор Ц. А. Балбаровта «Найрамдал» гэжэ медаль барюулжа байна.

К. МУНКУЕВАЙ фото.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1973 ОНДО

ЕРЭХЭ 1973 оной газетэ ба журналнуудта захил абалга сентябриин 1-һээ эхилэнхэй. Энэ политическэ ехэ удха шанартай хүдэлмэри ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ бэлдэлгын үедэ үнгэргэгдэжэ байна. Тэрээнтэй дашарамдуулан, урданайнгаа заншалаар редакциингаа ерэхэ жэлэй түсэбтэй олон мянган уншагшадаа тобшохоноор танилсуулхамнай.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө совет арад социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллажа байна. Энэ бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ манай республикын хото, хүдөөгэй ажалшад эдэбхитэйгээр оролсожо, Эхэ орондоо эрхим шанартай промышленна продукци, мяха, һү, нооһо, үндэгэ элбэгээр үгэхые эрмэлзэнэ. Хүдэлмэришэн, колхозой гэшүүн, алба хаагша бүхэнэй шэн габьяата ажал хэрэгые, тэдэнэй саашанхи һанал бодолые газетын хуудаһануудта уран гоёор зураглан харуулха асуудал редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй шухалын шухала зорилго байгаа, саашадаашье байха зэргэтэй.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна, комсомолой, профсоюзай органуудай, нютагай Соведүүдэй үүргэ тон ехэ гээшэ. Тиимэһээ КПСС-эй райкомуудай, партийна эхин организацинуудай, комсомолой болон профсоюзай эмхинүүдэй, нютагай Соведүүдэй үдэр бүриин ажал хэрэг тухай тобшо мэдээсэлнүүд, тодорхой статья ба корреспонденцинууд, газетын номер бүхэндэ толилогдожо байхаар хараалагдана. Имэ материалнууд гол түлэб «Партийна ажабайдал», «Профсоюзай ажабайдал», «Комсомолой ажабайдал», «Соведүүдэй хүдэлмэри» гэхэ мэтэ гаршагууд доро толилогдожо байха.

Байгша оной май һарада болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленум «Партийна документнүүдые һэлгэхэ тухай» тогтоол баталан абаһан байна. Энэ хадаа эмхидхэлэй-политическэ ехэ удха шанартай хэрэг болоно. Партиин райкомуудта, партийна эхин организацинуудта шухала кампанида бэлдэлгын хүдэлмэри эхилэнхэй. Тиимэһээ энэ асуудалда ерэхэ жэл соо газетэмнай ехэ анхарал хандуулха болоно.

Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар, эмхидхэдэг, ударидадаг болохо хэрэгтэ партиин ЦК бүри ехэ анхарал табина. Тиимэһээ мүрысөөнэй гурим тодорхойлхо, тэрэнэй ябаса, дүнгүүдыень согсолхо асуудалнуудаар газетын хуудаһануудта үдэр бүри бэшэгдэжэ байха. Ажалай түрүүшүүлэй баян дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалтанууд тушаа ходо бэшэгдэжэ, ерэхэ жэлдэ «Түрүү дүй дүршэлэй хуудаһан» олсор гаргагдаха.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсал һайжаруулха, ажалшадай экономическа эрдэм мэдэрэл дээшэлүүлхэ асуудалнуудта КПСС-эй Центральна Комитет ходо анхаржа байдаг. «Политическэ һуралсал» гэһэн гаршагтай материалнууд толилогдоно. Партийна эхин организацинууд ажалшадай дунда үдэр бүри ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг гээшэ. Эдэ асуудалнуудта ерэхэ жэлдэ урда урдынхиһаа ехэ анхарал табигдажа байхаар түсэблэгдэнэ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН, промышленна үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань улам ехэ болгохо, хямда сэнтэйгээр ехэ продукци абадаг болохо, ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулха, хараалагдаһан түсэб ба абтаһан уялгануудай дүүргэлтын түлөө коллектив, ажалша хүн бүхэнэй үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ тушаа газетэ захигшадай һонирхон уншамаар материалнууд «Юһэдэхи табан жэл: эршэ, шанар, дэлисэ», «Табан жэлые — болзорһоонь урид», «Промышленность — хүдөө ажахыда», «Шэнэ барилганууд», «Экономическа шэнжэлэл», «Үүсхэл гаргаһан ажахыда» гэхэ мэтэ гаршагууд доро ерэхэ жэлдэ толилогдожо байха.

Ажалша хүн манай газетын гол герой болоно. Тиимэһээ олоной дунда хүндэтэй болоһон хүдэлмэришэд, колхозой гэшүүд, ссёл культурын ажал ябуулагшад тухай уран гоёор бэшэһэн очеркнууд, зураглалнууд, корреспонденцинүүд номерһоо номерто хэблэгдэжэ байха. Тиимэ материалнуудые «Табан жэлэй түрүүшүүл», «Ажалай баатарнууд», «Юрын хүн тухай», «Коммунист тухай хөөрөөн», «Нүхэр тухайгаа» гэхэ мэтэ гаршагууд доро толилхобди.

Олон мянган уншагшадайнгаа эрилтые хараада абажа, хирэ хирэ болоод лэ «Эрдэм» техникын эди шэди» гэһэн мүн уран зохёолой хуудаһануудые гаргажа байхаар түсэблэнэбди. Тиихэдэ «Биирэ», «Аялга», «Номой таг», «Театр» гэхэ мэтэ гаршагтай хүнэй хужарлан уншамаар материалнууд газетэдэ толилогдожол байха.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойдо бэлдэлгэ мүнөө орон доторнай үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. Энээнтэй дашарамдуулан «Манай үеын хүн» гэһэн очеркнуудай конкурс соносхогдоо, «Би — совет хүнби» гэһэн шэнэ анкетэ-гаршаг бии болгогдоо бэлэй. Эдэ гаршагууднай ерэхэ 1973 ондо үргэлжэлүүлэгдэхэ байна.

«Түрүү хүнэй үгэ». Баһал шэнэ гаршаг. Имэ гаршаг доро газетымнай түрүүшын хуудаһанда энэ жэл соо олохон статья толилогдоо. Республикын арадай ажахын бүхы һалбаринуудай түрүү хүдэлмэришэд, малшад, таряашад ба соёлой, гэгээрэлэй, искусствын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд энэ гаршаг доро өөһэдынгөө ажал хэрэг, саашанхи һанал бодол тухайгаа тодорхойгоор хөөрэдэг байна. Мүн тиихэдэ ажал хүдэлмэридөө дайралдадаг дутагдалнууд тушаа нюур сахингүй сэхэ хэлэдэг юм. Ерэхэ жэлдэшье «Түрүү хүнэй үгэ гэһэн гаршаг доро ажалай түрүүшүүлэй статьянуудые тунхаглажа байха зорилготойбди.

ЕРЭХЭ 1973 оной зун манай Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын тогтоһоор 50 жэл гүйсэхэнь. Энэ һайндэрые угтуулан республика доторнай соёлой хоёр жэлэй добтолго соносхогдоо һэн. Энэ асуудалаар байгша ондо нилээд олон статья, корреспонденцинүүд толилогдоо. Ерэхэ жэлдэ «Соёлой хоёр жэлэй добтолго» гэһэн гаршагаа үргэлжэлүүлжэ, энэ шухала хүдэлмэриин ябаса тухай тобшо мэдээсэл, тодорхой корреспонденцинүүдые толилжо байхабди.

Республикын 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан Буряад орондо Совет засаг байгуулхын, тэрэниие бэхижүүлхын түлөө тэмсэгшэд, промышленность ба хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлһэн хүнүүд тухай һонирхолтой статьянуудые, уран гоёор бэшэгдэһэн зураглал, очеркнуудые олоор толилхо гэжэ түсэблэһэн байнабди. Мүн тиихэдэ ажалай түрүүшүүл, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан Буряадай баатарнууд тухай материалнууд газетын хуудаһануудта ехэхэн һуури эзэлхэ байна.

Манай газетын эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэдэй нэгэн, эрдэмтэ агроном Б. Гомбоевой «Мэргэжэлтэ ба сагай эрилтэ» гэһэн статья газетэдэ һаяхан толилогдоо һэн. Тус статья дотор хүдөө ажахын мэргэжэлтын ажал хүдэлмэри тушаа хэдэн шухала асуудал табигдана. Тиимэһээ «Мэргэжэлтэ ба сагай эрилтэ» гэһэн тусхай гаршаг бии болгоод, ерэхэ жэл соо олохон статья, корреспонденцинүүдые толилхо зорилготойбди.

Субботын, амаралтын үдэрэй номернуудта «Хонхо», «Толи», «Саянһаа Витим хүрэтэр» гэжэ хуудаһанууд гаргагдадаг болоһоор үнинэй. Эдэ хуудаһануудтаа элдэб янзын темэнүүдээр һонирхолтой материалнуудые ерэхэ жэлдэ гаргажа байхаар түсэблэнэбди.

Совет орон дотор, социализмын аха дүү гүрэнүүдтэ, юртэмсэ дээрэ боложо байһан шэнэ һониноор манай олон мянган уншагшад үдэр бүри һонирхожо байдаг гээшэ. Эдэ асуудалнуудаар элдэб янзын материалнууд «Совет орон доторнай», «Социализмын оронуудта», «Россин эгэшэ дүү республикануудта», «ТАСС: шэнэ һонин», «Хилын саанаһаа», «Уласхоорондын шэнжэлэл» гэһэн гаршагууд доро үдэр бүри толилогдожо байдаг. Эдэ гаршагуудай ерэхэ жэлдэ баһал үргэлжэлүүлэгдэхэ. Тиихэдэ «Дэлхэйн һонинной дээжэ» гэһэн шэнэ гаршаг бии болгогдохоор хараалагдана.

Архидалга ба алкоголизмда эсэргүү тэмсэл улам шангадхаха тухай асуудалаар шухала тогтоолнуудые КПСС-эй ЦК, Совет правительство энэ жэлдэ баталан абаад, мүнөө тэдэниие бэелүүлхын түлөө ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Энээнтэй дашарамдуулан газетын хуудаһануудта «Архи — ажалай, ами наһанай дайсан» гэһэн шэнэ гаршаг бии болгогдоо, Будамшуу ажалаа нилээд һайжаруулаа. Ерэхэ жэлдэ энэ гаршагнай үргэлжэлүүлэгдэжэ, зарим нютагуудта дайралдадаг үнгэрһэн сагай үлэгдэлтэй, архиин «нүхэдтэй» Будамшуу бүри шангаар тэмсэхэ зорилготой байна.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд хадаа манай ажалай үндэһэ һуури болодог гээшэ. Газетэ хадаа уншагшадай эдэбхитэй туһаламжын хүсөөр лэ гаража байдаг. Уншагшад ба эдэбхитэдэй бэшэгүүд газетымнай бүри һонин болгоно. Ажалшадай бэшэгүүдээр бүридүүлэгдэһэн «Ажалшад зүбшэнэ, дурадхана, шүүмжэлнэ» гэһэн тусхай хуудаһан һарадаа нэгэ дахин гаража байха. Мүн «Редакцида ерэһэн бэшэгүүд», «Манай почтын һонин», «Асуугты—харюусахабди», «Хэблэгдээгүй бэшэгэй мүрөөр», «Хэмжээн абтаа, «Спортын һонин» гэһэн гаршагуудай ерэхэ жэлдэ үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

Тобшохоноор хэлэхэ болоо һаа, 1973 ондо хэхэ ажалнай ехэ. Түрэл Коммунис партиингаа ударидалга доро Буряадай республикын город болон хүдөө нютагуудта боложо байһан ехэ ехэ хубилалтанууд тухай үдэр бүри дэлгэрэнгыгээр, гүнзэгы удхатайгаар, уран хурсаар зураглан бэшэхэ хэрэг журналист бүхэнэй, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэ бүхэнэй, манай олон мянган уншагшадай нэрэ хүндын хэрэг, шухала зорилго болоно.

ХҮНДЭТЭ НҮХЭД, УНШАГШАД! «БУРЯАД ҮНЭН» ГАЗЕТЫН ҺОНИНИИЕ ҮДЭР БҮРИ УНШАЖА БАЙХЫН ТУЛА 1973 ОНДО ГАЗЕТЭЕЭ ЗАХИХАЯА БҮ МАРТАГТЫ!

ФУТБОЛ

ҺҮҮЛШЫН НААДАНАЙ УРДА ТЭЭ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо наададаг «А» классай хоёрдохи бүлэгэй футболистнуудай дунда ээлжээтэ уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Октябриин 18-най үдэр эдэнэрэй дунда үнгэргэгдэһэн уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ерэһэн зарим командын футболистнууд шүүһэн, нүгөөдэ заримашуулынь шүүгдэжэ гараһан байна. Жэшээнь, Ангарскын «Старт», Благовещенскын «Амур» командануудта манай Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» Эрхүүгэй «Аэрофлот» команданууд айлшалһан байгаа. Тиихэдээ эдэнэр талмайн эзэдтэ 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшоо.

Һүүлшынгээ наадануудые өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн манай «Сэлэнгэ» команда дүрбэндэнь шүүжэ, нэгэнтэйнь тэнсэжэ гарахадаа, мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һуури эзэлжэ ябаһанаа, урагшаа гаража эхилһэн юм. Тиигэжэ мүрысөөнэй таблицада байдалаа бага зэргэ һайжаруулжа шадаһаниинь тэмдэглэмээр.

Хабаровскын СКА командатай өөрынь стадион дээрэ наадаһан Шэтын футболистнууд талмайн эзэдые 0:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, нэгэ табсан урагшаа дабшаһан байна. Мүн Владивостогой «Луч» командын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ наадабашье, Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командада 0:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшэбэ.

Һүүлшын наадануудай урда тээ Благовещенскын «Амур» командын футболистнууд дүн хамтадань 55 очкотой, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Мүнөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда энэ жэлэйнгээ һүүлшын наада өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэнь. Айлшаар манайда Братск хотын «Сибиряк» команда ерэхэ болонхой. Наадан үдэшын 6 часһаа эхилхэ.

Танай анхаралда окт... 22-ой байдалаар али ком... эрхимлэжэ, али ком... футболистнуудай гээг... һан тухай таблица толи...

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ
1. «Амур» Благовещ.	39	25	5	9	41—21+2
2. «Сахалин» У-Сах.	38	21	8	9	48—37+1
3. «Старт» Ангарск	39	20	5	14	45—33+1
4. «Сибиряк» Братск	38	16	9	13	42—34+1
5. «Автомобилист» Красн.	38	15	9	14	51—40+1
6. СКА Шэтэ	38	11	15	12	38—44—6
7. СКА Хабаровск	40	13	10	17	45—44+1
8. «Вулкан» П-Камч.	39	12	12	15	29—39—1
9. «Сэлэнгэ» У-Үдэ	39	11	9	19	33—47—1
10. «Луч» Владивосток	38	7	12	19	22—57—3
11. «Аэрофлот» Эрхүү	38	7	10	21	23—43—2

«АЛТАН» НАМАРЫЕ ҮДЭШЭЛГЭ

МУХАР-ШЭБЭР. (М. Батоин — **«Буряад үнэн») газетын штатнабэшэ корр.).** Никольскын дунда һургуулида пионернүүдэй сбор үнгэргэгдэбэ. 6-дахи классай һурагшад тус сборой эзэд болоно. Үхибүүд энээндэ үнинэй бэлдэжэ захалһан байна. Намарай эхилэмсээр сагай уларил шэнжэлһэн, гербаринуудтаа набша намаа суглуулһан, элдэб эсын түхэлтэйгөөр ургаһан модоной үндэһэ, гэшүүһэ, борбоосгойгоор амитанай дүрсэ «дархалһан» байна. Эдэ бүгэдэеэ олоной үзэмжэдэ табиба.

Удаань үхибүүд хараһан, үзэһэн тухайгаа найруулга бэшэбэ. Сборой түгэсхэлдэ «Хэн түрүүлээб» гэһэн конкурс үнгэргэтдөө. Уран хурса, удха түгэлдэр найруулга бэшэһэн, амитадай дүрсэ уран гоёор бүтээһэн һурагшадта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Һурагшад Нина Давыдова, Саша Брылёва, Таня Иванова, мүн уран гартан Надя Калашникова, Валя Иванова, Коля Варфоломеев гэгшэд шангуудта хүртөө.

МАГАЗИНАЙ ЭЗЭН МАГТААЛТАЙ

Ивалга тосхоной гол гудамжаар ябахада, «Универмагтай» хаяа хадхаһан сэнхир хүхэ шэрэтэй томо байшан харагдаха юм. Тэрэнэй үүдэн дээрэнь: «Соёл культурын эд товарай магазин» гэһэн гаршаг бэшээтэй байдаг.

Тэндэ таг дээгүүр аятай зохидоор табигдаһан элдэб янзын бараае энэ магазинай богоһо алхажа ороһон хүн бүхэн һайхашаан харадаг, дуратайгаар худалдан абадаг юм.

Эдэ бүгэдэ магазиниие даагша Г. Б. Ламхановагай оролдолгын аша гэжэ хэлэхэдэ хэрэгтэй. Тэрэ эд бараа наймаалха түсэбөө ходо дүүргэдэг. Галина Банзаровна коммунис ажалай ударник юм. Энэ зун худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэй дашарамдуулан нүхэр Ламханова БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Иигэжэ магазинай эзэн Г. Б. Ламханова үнэн шударгы ажалаараа улад зоной дунда хүндэтэй магтаалтай болоо.

Г. ВАСИЛЬЕВ.

Индохитадай арадуудта эсэргүү Америкын холбоото Штадуудай хорото ябуулгануудые Германиин Федеративна Республикын арад зон эрид буруушаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Бүхы юумэ галда ха, һандаргаха, үгы хэхэ — энэл даа американ империализм» гэһэн транспарант бариһан Кёльн городой ажалшад демонстрацида ябана.

ТАСС-ай фотохроника.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ШЭНЭ БАЙРАЯА ТОЛЛОБО

УЛААН-ҮДЭ. (Д. Колм... **— манай штатнабэшэ корр...)** Советскэ Союзай Герой Б... соевой нэрэмжэтэ үйлэдэ... һан ашаглалгада үгтэһэн ... айлай байха олон дабхар ... шанда «27» гэһэн номер ... дагдаба.

Ашаатай машинанууд ... хойноһоо подъезд бүхэн... хүрэжэ ерээд лэ зогсоно. Э... сугларһан зоной шэг ... баяртайнууд. Тиигэнш... яахаб! Болбосон түхэл... үүжам һаруул шэнэ бай... орохо гээшэ жаргал даа.

— Парти, правительст... мнай ажалшадайнгаа ... байдал тухай үдэр бүри ... анхаралаа хандуулжа ... гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ ... Баяртамнай заха байхаг... —гээд эндэ нүүжэ ... Анастас Данилович, ... Ефимовна Клочихинтан ... дуугаар мэлүүлнэ.

Үдэшэ болоходо үргэн ... руул сонхонуудтань ... нууд яларба. Иигэжэ 80 ... шэнэ байраяа толлобо.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһан... «Ажал хүдэлмэриие таар... лан табилга» — түрүү ... шэг. Республикын ажал... дай эршэтэ хэрэгүүд. Б... АССР-эй Верховно Сове... Президиумэй Указ... ТАСС-ай һүүлэй мэдээ... нүүд.

Хоёрдохи хуудаһан... Партийна хронико. А. ... линай статья.

Гурбадахи хуудаһан... «Зохёохы болбосорол» А. Бальбуровай статья. ... рэл зурагууд хөөрэнэ.

Дүрбэдэхи хуудаһан... Уран шүлэгэй долгин дэ... Нютаг нютагай һонин... Хилын саанаһаа.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН СААНАҺАА

ПРАГА

ТҮҮХЭТЭ ОЙЕ УГТУУЛАН

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан республиканска семинар эндэ болоод тараба. КПЧ-гэй ЦК-гай пропаганда, агитациин таһаг, КПЧ-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Политическэ дээдэ һургуули, КПЧ-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт энэ семинарые эмхидхэһэн байна. Ороной бүхы районуудһаа 500 гаран пропагандист, лектор ба партактивай гэшүүд тэрээндэ хабаадалсаа. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директорэй орлогшо А. А. Соловьев түрүүтэй совет бүлэг мэргэжэлтэд семинарта хабаадалсаба.

ГАВАНА

ВСМ-эй ПРЕЗИДИУМЭЙ ХАНДАЛГА

ТАСС

Вьетнамда эсэргүү американ империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудые дары болюулгахын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа, хүсэлэл оролдолгоёо элсүүлхыень Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй (ВСМ) Президиум уласхоорондын ба национальна түрүү үзэлтэй бүхы эмхинүүдые уряалба.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Октябриин 18-да Урда Вьетнамай элдэб районуудта Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд сэрэгэй зуу шахуу ябуулга хээ.

Сайгон хото шадар шанга тулалдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Сайгон сэрэгэй округой командалагшын мэдэрһэнэй ёһоор, эндэ болоһон байлдаануудай үеэр ниислэл хотоһоо 25—35 километртэ байдаг зарим һуурин тосхонуудые патриодууд эзэлэн абанхай.

Дахуул армиин сэрэгүүдэй шанга добтолгонуудые хээшье һаань, Сайгон хотые Камбоджын хилэ шадарай нютагуудтай холбодог 1-дэхи харгы шадарай участогуудые сүлөөлэлгын хүсэнүүд хинажа байһаар.

Меконг мүрэнэй адагта, Сайгонһоо баруун-урдуур 70 километртэ байдаг 4-дэхи харгы шадарай нютагуудые хинажа байһан сүлөөлэлгын хүсэнүүдтэ дахуул армиин ябаган сэрэгшэд добтолһон аад, һамна сохюулаа.

Патриодуудай эдэбхитэй добтолго сухарюулхын тула зэрлиг бүдүүлигээр бомбодохо гэжэ американ командовани шиидэһэн байна. Октябриин 18-да американ тактическа авиациин самолёдууд 184 дахин, «B-52» түхэлэй хүндэ бомбардировщигууд хорин дүрбэ дахин добтолоо.

Тусхай баримтануудай ёһоор, энэ райондо үдэрэй турша соо 1.000 тонно бомбо хаяһан байна. Меконг мүрэнэй адагтахи Плейку хотодо, Кунгчи, Тхыатхиен Куангтип провинцинуудта бэхилэлгэнүүдые түхеэрһэн сүлөөлэлгын хүсэнүүдтэ добтолбо.

ХАНОЙ. (ТАСС). Сентябриин 30-һаа октябриин 7 хүрэтэр Биньдинь провинциин түбэй эрье шадархи нютагуудта болоһон байлдаануудай үеэр Урда Вьетнамай патриодууд дахуул армиин сэрэгүүдэй 160 солдадые хүлһөөнь буулгаһан, ехэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдыень буляан абаһан байна.

Октябриин 13—14-дэ ороной урда захадахи Биньлонг провинцида болоһон байлдаануудай үедэ сүлөөлэлгын хүсэнүүд дайсанай 170 хүниие, тэдэнэй тоодо 6 офицерые хүлһөөнь буулгаа, плендэ абаа.

Патриодуудай дайшалхы амжалтануудые үндэрөөр сэгнэн, провинцинуудта дайлалдажа байгаа Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй 90 подразделениие шагнаха тухай шиидхэбэри Урда Вьетнамай Революционно саг зуурын правительство гаргаа.

Түбэй хада гүбээлиг газарта, Урда Вьетнамай эрье шадарай провинцинуудта боложо байһан байлдаануудай үеэр сүлөөлэлгын хүсэнүүд удаа дараалан амжалта, илалтануудые туйлана.

Сайгон хото шадар шанга тулалдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Дахуулнуудай армиин бэхилэлгэнүүдтэ патриодууд шанга сохилто хэн, хархис дайсаниие ниислэл хото шадар хүреэлэн хабшажа байна. Октябриин 19-нэй һүни Сайгонһоо хойгуур 12 километртэ байдаг һуурин тосхониие Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд эзэмдэн абаба.

Урда Вьетнамай ниислэл хотые эрье шадарай районуудтай холбодог 4-дэхи харгы таһа дүүрэн абахын тула Меконг мүрэнэй адагта болоһон байлдаануудта сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй подразделенинүүд дахуулнуудай армиин сэрэгүүдтэ шанга сохилто хэһэн байна.

Патриодуудай бэхилэлтэнүүдые американ-сайгон авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. Октябриин 19-дэ США-гай стратегическэ авиаци Сайгонһоо 50 километртэ байдаг һуурин тосхонуудта 50 дахин добтолһон байха юм.

Тхыатхиен провинциин Хюэ хото шадар боложо байһан байлдаануудай үедэ патриодууд хархис хүсэнүүдтэ шанга добтолго хэжэ, ехэ гээлтэ хоролтодо оруулаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). АПО агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, апрельһээ сентябрь хүрэтэрхи үе соо Зүүн Намбо провинцида болоһон байлдаануудай үеэр сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй подразделенинүүд дайсанай 60 мянган солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаһан, 670 тухай самолет, вертолет буудажа унагааһан, сэрэгэй 170 шахуу корабль ба туһалбариин суднануудые үһанда шэнгээһэн байха юм.

ВАРШАВА

ПНР-эй сеймэй сесси

ТАСС

Польшын Арадай Республикын Сеймэй сесси эндэ нээгдээ. ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич депутадуудай урда үгэ хэлэхэдээ, һуурин тосхонуудта, багахан хото городуудтахи нютагай засагай зургаануудые хубилгаха тухай хуулиин проектын гол дүримүүдые тайлбарилба. Арадай засагта Польшын гадаадын политикын гол шухала асуудалнууд тухай мэдээсэл соносхохо, орон доторoo гэр байрануудые бариха холын хараата программа тухай хуулиин проект зүбшэлхэ юм. ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Яблоньский сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

КАМПАЛА

ЕХЭ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭ

ТАСС

Советскэ Союзтай харилсаагаа бэхижүүлхын тула шухала бүхы юумэ Уганда хэхэ байха гэжэ президент Иди Амин СССР-һээ Угандада байдаг элшэн сайд А. В. Заваровтай уулзахадаа мэдүүлбэ. Ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай арадта, правительствада президент баяр баясхалан хүргэбэ. Имэ ехэ туһа хүргэһыень Угандын арад хэзээдэшье мартахагүй гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

САНТЬЯГО

ЧИЛИДЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Чилидэхи байдал бага зэргэ заһаржа байна. Орон дотор үймөө татажа, Арадай нэгэдэлэй правительство унагааха гэһэн хархис хүсэнүүдэй һэдэлгэнүүд буруу һүрөө гэжэ Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалан эндэ журналистнуудта мэдүүлбэ.

Үргэн ниитэ ажалшадай эдэбхитэй дэмжэлгэ, туһаламжаар Чилиин засагаархид республика дотор ниитын журам сахиха хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байнхай. Эдеэ хоолоор, шухала хэрэгтэй зүйлнүүдээр хүн зониие хангалга һайжаруулагдаа, бүхы предприятинууд, эмхи зургаанууд барагаар хүдэлнэ.

Хархис хүсэнүүдэй үүдхэһэн, инженернүүд ба врачнуудай хуули буса «буһалгаан» гутамшаг муухайгаар буруу һүрэһэн байна. Радиогоор мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, гүрэнэй бүхы предприятинуудтахи инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа гаража, үйлэдбэриин хэрэг түхэл хэмдээ оробо. Ороной бүхы больницанууд, поликлиникэнүүд хүдэлнэ.

ХАНОЙ

ДАЙШАЛХЫ АМЖАЛТАНУУД

ТАСС

Вьетнамай Арадай армиин Верховно командовани коммюнике тунхаглахадаа, октябриин 17-до Хойто Вьетнамай газар нютагуудта зэрлиг бүдүүлигээр добтолходоо, буудагдажа унагаадаһан американ самоледдудай 4 мянгада хүрэһэнтэй дашарамдуулан, ДРВ-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые, үргэн ниитэ арад зониие халуунаар амаршалба.

Вьетнамай Демократическа Республикын нютагуудые США-гай авиаци бомбодожо, сэрэгэй корабльнууд буудажа үргэлжэлһөөр гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

Имагтал һүүлэй зургаан һарын турша соо болоһон байлдаануудай үеэр ДРВ-е хамгаалагшад баатаршалга, шэн зориг харуулжа, американ 554 самолет буудажа унагаагаа.

ХАНОЙ

БУУДАГДАН УНАГААГДАБА

ТАСС

Октябриин 19-дэ Тханьхоа, Хабак провинцинуудта болоһон байлдаануудай үеэр ДРВ-гэй зенитчигүүд американ хоёр самолет буудажа унагаагаа. Октябриин 17—18-да США-гай авиациин 3 самолет буудагдан унагаагдаһан байха юм.

ПАРИЖ

ПЬЕР СЮЗИНИ НАҺА БАРАБА

ТАСС

Октябриин 11-дэ ДРВ-гэй ниислэл хотые американ авиациин бомбодохо үедэ хүндөөр шархатаһан Францииһаа ДРВ-дэ байдаг генеральна делегат Пьер Сюзини Парижай нэгэ больницада наһа бараба.

ПАРИЖ

„Юрэнхы дэлгүүртэ" ородог оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн

ТАСС

«Юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн 9 ороной, тэрээндэ орохые хүсэһэн гүрэнүүдэй, правительствануудай толгойлогшонорой зүблөөн Париждахи уласхоорондын конференцинүүдэй байшан соо хүдэлмэрeэ эхилбэ.

Франциин, ФРГ-гэй, Италиин, Англиин, Бельгиин, Голландиин, Ирландиин, Люксембургын, Даниин түлөөлэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой Генеральна Ассамблейдэ

ТАСС

Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даагаан байдал олгохо тухай декларациие бодото дээрэнь бэелүүлхэ тухай асуудал ООН-ой Генеральна Ассамблей зүбшэлжэ үргэлжэлһөөр.

«Колониализм», «шэнэ түхэлэй колониализм» гэһэн үгэнүүдэй манай үе сагай политическэ толиһоо эсэслэн зурагдажа хаягдахын тула декларациин бүхы ёһо дүримүүдые бодото дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ шухала гэжэ Мадагаскарай, Габоной, Мавританиин, Сенегалай, Югославиин, Гаитиин, Кувейдэй, Марокко, Сомалиин, Болгариин, Нигериин, Аргентинын ба бусад зарим оронуудай делегадууд тэмдэглэбэ.

Колониализмые дары түргөөр усадхан үгы хэхэ бүхы дурадхалнуудые совет делегаци дэмжэнэ гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик хэлээ. Колониальна арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын недели жэл бүри үнгэргэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ... УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...

12.00—үхибүүдтэ зо... лагдаһан кукольна зүж...

«ОРБИТА» ХАРУУЛ...

13.05—шэнэ һонин. 13... —үнгэтэ телевидени. ... бүүдтэ зорюулагдаһан му... фильмүүд. 13.40—үнгэт... левидени. «Хүгжэмтэ ... 14.10—Үнгэтэ телеви... «Кино - аяншалагш... клуб». 15.00—«Поэзи... һэн телеальманах. 15.2... «Конец Сатурна» — ... һайханай фильм (2-дох... ри).

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...

16.50—17.00 — «С... соогуур 10 минутын ... шалга». «Иваново. Хө... хи мүндэлэлгэ» гэһэн ... очерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛ...

17.00 — Румыниин ... һайханай бүлгэмэй анса... лиин концерт. 17.30—... панорама.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...

19.00 — спортын ... жуулга. 19.45—үхибү... зорюулагдаһан мультфи... 20.25 — «Уран һайх... бүлгэм» гэһэн телевиз... согсолбори. 21.25—Л. ... нов. «Золотая карета... фильм-зүжэг. (1-дэхи, 2... хи сери).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

15.00—«Опасные гаст... ли»—уран һайханай фи...

Редакторай орлогш... М. Н. НИМАЕВ.

● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04593. Заказ № 13...